

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT FAKÜLTESİ
MEZUNLARI CEMİYETİ
AYLIK YAYIN ORGANI

İKTİSAT DERGİSİ

OCAK 1969

SAYI 55

CİLT : 10

250 KURUŞ

TÜRLON

Türk Nylon 6 ipliği

SİFAŞ

SENTETİK İPLİK FABRİKALARI
A. Ş.

MERKEZİ : Bursa — Sanayi Bölgesi

Telefon: 33 12 — 26 44

BÜRO : Bursa — Atatürk Caddesi, Ticaret Bankası, İş Han Kat 1
Tlf: 44 89

BÜRO : İstanbul — Unkapanı Atatürk Bulvarı, Manifaturacılar
Çarşısı No. 3501 — 3502 Telefon: 22 35 73 — 27 72 53

Dikkat !

Daha evvel başka yerde basılan yazılara ücret ödenmez. Yazılarda ki fikirler yazarlara aittir. Cemiyeti ve dergiyi sorumlu kılmaz gönderilen yazılar basılsın veya basılmasın iade edilmez.

Reklâm Tarifesi

Ön kapak içi	500.— TL.
İç sahife	400.— TL.
Arka kapak içi	500.— TL.
Arka kapak	750.— TL.

İKTİSAT DERGİSİ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT FAKÜLTESİ
MEZUNLARI CEMİYETİ YAYIN ORGANIDIR

İktisaden zayıf bir millet fakrû sefaletten kurtulmaz; Kuvvetli bir medeniyete, refah ve saadete kavuşamaz; İçtimai ve Siyasî felâketlerden yakasını kurtaramaz.

K. ATATÜRK

C İ L T : IX

SAYI : 55

O C A K 1969

Fiatı : 2.5 T.L.

Yıllık: 30-6 Aylık: 15 TL.

Sahibi : Cemiyet Adına OKTAY EMED

Yazı İşleri Müdürü : NİHAT BATUR

İdare Müdürü : FARUK ÇEHRELİ

İdare Yeri : Tünel Galıp Dede Cad. No. 48/1

Telefon : 44 04 36 - 49 89 03

Basıldığı yer : YENİLİK BASIMEVİ

YAZI HEYETİ :

İstanbul

Fazlı AYVERDİ

Nihat BATUR

Solmaz BURAL

Faruk ÇEHRELİ

Zeki ERGİNSU

Şemsettin GÜLER

Esin KUYULULU

Mecit PİRHASOĞLU

Atalay ŞAHİNOĞLU

Rıdvan YÜKSELEN

Ankara

İmren AYKUT

İ. Taner BERKUN

Oktay EMED

Fahrettin TUNÇÖZ

Meliha TURKAN

İÇİNDEKİLER

2. Derginin Sesi * * *
3. Ekonomik Durum Nurettin ÖZŞİMŞEK
5. Ayın Ekonomik Olayları Faruk ÇEHRELİ
13. 1969 Yılı İthalât Programı Güngör ADAK
16. İkinci Enerji Kongresi ve Sorunlar Dr. Nazif KUYUCUKLU
19. Çekoslovakya Krizinin Teknolojik Nedenleri Eyüp KARADAYI
22. Sosyal Adalet Orhan BULDAÇ
25. Habeşistan Osman ACAR
31. Kâğıt Sanayi ve Seka Yüksel GÜNGÖR

Derginin Sesi!...

Sevgili ve Değerli Okurlarımız.

İktisadî hayatın büyük bir hızla akışı ile birlikte müesseselerin bünyelerinde de bazı değişiklikler yapılması zarureti her an karşılaşılan hadiselerden biridir. İşte, bu müesseselerde en büyük rolü oynayacak olan İktisatçılarımızı bünyesinde toplıyan kuvvet ve tesanüt kaynağı cemiyetimiz, bu akışa ayak uydurmayı öncelikle kendi bünyesinde hissetmiştir. Her geçen gün yeni ünitelerin aramıza katılması sonucu sayıları 5000'e yaklaşan mezunlarımızı içine alan «İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti» Genel Merkezden başka muhtelif vilâyetlerde açılan şubeleriyle daha geniş bir çalışma sahasına yayılmaktadır. Dolayısıyla, şubeler ve Genel Merkez çalışmalarının yeniden, mevcut tüzükte tadilat yapılarak, düzenlenmesi zarureti bütün iktisatçıların ön gördüğü bir problem olarak ortaya atılmıştır. Bir taraftan Türk Ekonomisine daha etkili olabilmek amacıyla, cemiyetin bünyesinde «Kamu yararına uygun» şekle getirilmek düşüncesiyle tadilat yapılırken; şubelere geniş yetki ve rahat çalışma imkânı ve kolaylıkları aranmaktadır.

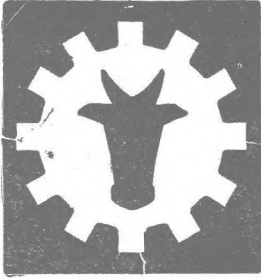
Tüzük tadil komisyonu tarafından yapılan ön çalışmaların neticesini ve yönetim kurulumuzun bu konudaki görüşlerini Cemiyetimiz Divanına iletmiş bulunuyoruz. Gerek Cemiyetimize gerekse onun yayın organı İktisat Dergisine yeni bir yön ve hayatîyet kazandırmak maksadıyla yapacağımız bu tadilin tam ve istenen gayeye hizmet edebilmesi için üzerinde titizlikle durulması şarttır. Bu çalışma sırasında alınacak ters ve gözden kaçan anı kararların büyük ümitler beklenerek yapılan zahmetlerin, camiamızı umulmadık kötü neticelere sürükleyeceğini unutmamalıyız.

İlgi ve tekliflerinizi bekliyoruz!...

Sevgi ve Saygılarımızla,

İKTİSAT DERGİSİ

Ekonomik Durum

Son Zam Tasarısı Üzerine...

Nurettin ÖZŞİMŞEK

1 969 Yılı Bütçesinin finansmanı için Vergi Kanunlarında değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısı üzerinde, Parlâmento'da görüşmeler devam etmektedir. Tasarı gerek hazırlanması sırasında ve gerek Meclise sevkinden sonra Basınıımızda enine boyuna ele alınmış, birçok yönlerden eleştirilmiş bu lunuyor.

Öne sürülen görüşler ve yapılan yorumlar genellikle, vergi yükünü taşıyacak olan zümrelerle ilgili değerlendirmeleri ve bir de vasıtalı vergiler alanındaki zamlar dolayısıyla, fiat artışını daha da hızlandırıcı yan tesirleri üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Özetlersek, bahiskonusu tasarı, vergi sistemimizde yeralan başlıca vergilerde, önemli bünye ve nisbet-değişikliklerini taşıması nedeni ile ve 1969 Bütçesinin finansman sınırlarını da aşması bakımından kamuoyunda tepki ile kar-

şılanmıştır. Tepkilerin hemen her kesimden bilhassa Basın, Partiler ve Meslek Kuruluşlarından gelmesi dikkat çekicidir. Bu hususu Tasarının getirdiklerini kısaca hatırladıktan sonra, doğal bulmamak mümkün değildir.

Tasarıya göre, Tekel vergileri bundan böyle Maliye Bakanlığınca tahsil edilecektir. Bu amaçla, Tekel maddelerinden alınan vergilerle Savunma Vergisi, Gider Vergileri arasına alınmaktadır.

Vergi Tarifelerinde de devamlılık karakterini taşıyan artışlar görülmektedir. Örneğin Kurumlar vergisi oranı Özel Sektörde % 30'a İktisadî Devlet Teşekküllerinde % 40'a çıkarılmakta, yabancı kurumlara ait stopaj oranı da % 40'a yükseltilmektedir.

Gelir Vergisi Kanununda 96. madde de yeralan stopaj % 20'den % 15'e inşaat ve onarım işlerinde % 3'den % 2'

ye indirilmekle beraber, serbest meslek erbabının % 15 olan stopajları % 20'ye çıkarılmaktadır.

Gider Vergilerinde dikiş-nakiş ipliklerine ait oran % 18'den % 30'a, İthalâtta uygulanan Damga Vergisi % 15'den % 25'e yükseltilmektedir.

Tasarı şu yeni mükellefiyetleri de getirmektedir: Hurda kâğıttan mamûl kâğıt ve mukavvalar, ilk madde olmadıkları halde, Gider Vergilerinin ilk istihsal bölümüne alınmakta, Buzdolabı % 18 Gider Vergisine tâbi tutulmakta, keza piyasaya çıkarılacak yüksek oktanlı benzin için de vergi oranı konmaktadır.

Tasarının ilgi çekici ve tenkit konusu yapılan diğer bir özelliği, Kurumlar Vergisindeki yeni nisbetlerin 1968 yılı Bilânço kârlarına da uygulanmak istenmesi ve yukarıda işaret edildiği üzere, getirilen mükellefiyetlerin yalnız 1969 için olmayıp, devamlı bir mahiyet arz etmesidir.

Mahiyeti kısaca açıklanan tasarı, ilk bakışta acele hazırlandığı ve bu itibarla kolay ve belirli kaynaklara başvurulduğu intibamı vermektedir. Maliye bilimi ve vergi tekniği ile kolay bağdaşmayacak niteliği ve memleketimizde yerleşmiş, faydası görülmüş olan Vergi Reformu Komisyonundan geçirilmemiş bulunması, bu kaniyi doğrulamaktadır.

Kurumlar Vergisine yapılan zammı, teşekkülü için yıllar boyu çaba sarf edilen «Sermaye Piyasası»nı ters yönde etkileyeceği için olumlu karşılamak mümkün değildir. Ayrıca sanayileşmenin geniş ölçüde bağlı bulunduğu anonim şirketlerin halka doğru yayılmasını engelleyici tesirleri olacağını kabul etmek gerekir.

Bu durumda mevcut anonim şirket-

lerin de, diğer ortaklıklara nazaran daha vergi yüküne maruz kalacaklarından, ekonomik faktörlerin de etkiletiyle, biz zarur statü değişikliklerine kaymaları beklenebilir. Kaldı ki, vergi sistemimizde ve sınıfl gelişme yollarının uzun yıllar tıkalı kalmasında acı sonuçlarını bildiğimiz bir «Muamele Vergisi» misali de vardır.

Kalkınmada başrole lâyık görülen ve diğer birçok alanda teşvik tedbirleriyle desteklenen sanayi sektörünün, adeta ikinci bir Muamele Vergisi misali ile karşı karşıya bırakılması nedenini anlamak güçtür.

Vergileme alanında atılan yanlış adımların, uzun vadeli sürüşmelere, ekonomik faaliyet kollarında duraklama ve sapmalara yol açtığı, memleketimizde yeteri kadar bilinmektedir. Müesseseler, gelir grupları müstehlik üzerinde bu kabil müdahale ve uygulamaların tesirleri ve tahribatı uzun süreli olmakta ve bunların giderilmesi de o oranda zamana ihtiyaç göstermektedir. Örneğin esasen kıt ve ürkek olduğu bilinen sermayenin sanayii tercih etmiyerek öteden beri gayrimenkul alanına kaydığı malûmken, bu tür gelirlerin geniş ölçüde vergi dışında bırakılması gibi.

Yurdumuzda vergi alanında arzulan ve şiddetle ihtiyaç duyulan gerçek reform: bugüne kadar vergi dışında kalan Tarım ve gayrimenkul gibi kaynaklara başvurulması, Maliye Teşkilâtının reorganize edilmesi, yeterli kontrolü yapacak hale getirilmesi ve Mali Kaza'nın ihdasıdır.

Buraya kadar kısaca değinilen hususların dahi, Tasarının Kanunlaşmasından önce dikkat ve titizlikle eleştirilmesi gerektiğini ve bilhassa Vergi Reformu Komisyonu görüşünün alınması lüzumunu belirteceği kanısındayız.

Ayın Ekonomik Olayları

Faruk ÇEHRELİ

II. BEŞ YILLIK PLÂNIN 1969 YILI PROGRAMI

12 Aralık 1968 tarihli, 13075 sayılı resmî gazetenin 137 sahifesinin ikinci beş yıllık plânın 1969 yılı programına tahsis edildiğini görmekteyiz. 1969 yılı programı, ikinci beş yıllık plânın ikinci uygulama senesini teşkil etmektedir ve sekiz bölüm halinde düzenlenmiş bulunmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM Genel ekonomik durumun belirtilmesine tahsis edilmiştir. 39 tabloyu ihtiva etmektedir.

Millî ekonomimiz hakkında tahlil yapmak isteyen iktisatçılar için kıymetli bir kaynak vazifesi görecektir.

İKİNCİ BÖLÜM ekonomik hedefleri ve dengeleri göstermektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ekonomik politikalara ayrılmıştır.

ÖRDÜNCÜ BÖLÜM ağırlık verilen iktisadî gelişme faaliyetlerini düzenlemektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM Sektör programlarının genel görünüşüne tahsis edilmiştir.

ALTINCI BÖLÜMde sosyal alandaki gelişmeler ele alınmıştır.

YEDİNCİ BÖLÜM özel sektörün teşvik politikasının esaslarını tanzim etmektedir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM uygulama düzeni ve izlenmesini ele almaktadır.

Programda yer alan hedefler ile, yatırımları ve ihracatı teşvik tedbirlerini aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz:

1 — Gayri safi millî hasılanın %7 artarak 111, 8 milyar çıkarılması öngörülmüştür. (1968 yılı artışının %6,8 olacağı umulmaktadır.)

Bu takdirde fert başına gayri safi millî hasıla %4,4 artarak 3226 liraya yükselmiş olacaktır.

2 — Gayri safi millî hasılanın %20,1 i sabit sermaye yatırımlarına harcanacaktır. Yatırımların %8,4'ü dış kaynaklardan satın alınacaktır.

3 — Yatırımların %52,9'unun (10.600 milyar TL.) özel sektör tarafından yapılması esas alınmıştır. Bunun için dış kaynakların %38,6'sı özel sektöre tahsis edilecektir.

4 — Özel sektör yatırımlarının teşviki için bütçeye konulan kredi fonları 600 milyon TL'sına, Karma Kuruluşlar tahsisatı 140 milyon TL'sına çıkarılmıştır.

5 — Bütçedeki teşvik fonlarının 400 milyonu sanayie, 120 milyonu tarıma, 40 milyonu turizme, 20 milyonu sermaye piyasasına, 10 milyonu madencilğe, 10 milyonu ihracata ayrılmıştır.

6 — İthalât %10,3 arttırılarak 860 milyon dolara çıkarılmaktadır. Bunun 365 milyon doları yatırım mallarına, 440 milyon doları ham maddelere, bakiye 55 milyon doları tüketim mallarına tahsis edilecektir.

İthalâtın dağıtımı 695 milyon doları programın ithali, 355 milyon doları liberasyon, 235 milyon doları tahsisli ithal malları, 130 milyon doları proje kredileri, 105 milyon doları anlaşmalı ülkeler olarak ayrılmıştır.

7 — İhracatımızın 575 milyon dolar olabileceği düşünülmüştür. Sınai mamuller ihracatının %43'ü gıda ve içki olmak üzere 100 milyon dolar olacağı, bütün ihracatımızın 90.000, pamuk ihracatımızın 250.000, narenciye ihracatımızın 51.000, fındık ihracatımızın 70.000, kuru üzüm ihracatımızın 74.000, krom ihracatımızın 450.000 borasit ihracatımızın 300.000 tona çıkacağı öngörülmüştür.

8 — Ödemeler dengesi; cariî işlemlerden 230, borç ödeneklerinden 115 milyon dolar açık verecek, bunun için 150 milyon dolarlık proje, 147 milyon dolarlık program kredisi kullanılacaktır. Görünmeyen kalemlerden 45 milyon dolar

net döviz kazancı olacağı öngörülmektedir.

9 — Özel sektör yatırımlarının ve ihracatın teşviki için teşvik fonları ve sair kredi imkânları arttırıldığı gibi, yatırım indirimi, gümrük taksitlendirilmesi, tarife indirimi, gümrükten tam ve kısmi muafiyet, vergi iadesi, resim ve harç indirim, döviz tahsisi, kamu iştirakleri ve kuruluş yeri ile ilgili tedbirlerin uygulanmasına devam edilecek, ayrıca ihracat sigortası ve kredili ihracat tatbik olunacaktır.

10 — 15 Eylül 1967 tarihine kadar 2.779 milyon liralık kısmın istifadesi kararlaştırılmıştır.

Taksitlendirilen gümrük vs. vergiler ise aynı devrede 234.5 milyon liradır.

Son yıl zarfında talepler hızla artmıştır. Yatırım indirimi talepleri 3.863 milyon TL. dir. 312 milyon TL.'lık taksitlendirme yapılmıştır.

11 — 1964 - 1967 devresinde 93.8 milyon TL.'lık vergi iadesi yapılmıştır. 1968 yılında 198,3 milyon TL.'lık ihracatta 42,5 milyon TL. vergi iadesi yapılmıştır. (Ortalama %21).

12 — Ürünlerin değerlendirilmesi ve yatırımların döviz kazancına yönlendirilmesi için hayvancılığın, yem sanayiinin, yaş meyve ve sebzeçiliğın, gıda sanayiinin, ormancılığın ve turizmin gelişmesi için özel projelere yer verilmiştir.

13 — Yabancı şirket bürolarının maliyetine bütün ihracatın önleneceği tekli-finin Kurumlar Vergisindeki dar mükellefiyette gerekli değişikliğin yapılması Programda yer almıştır.

14 — Programda ayrıca şarap ve tekstil sanayici ve ihracatçıların Birlikler kurmaları da öngörülmektedir.

15 — İhracatta vergi iadesi sistemi, iç ve dış faktörlerden doğan fiat farklarını kısmen de olsa önleyecek şekilde yeniden gözden geçirilecektir.

d) Konsiney ihraç listesi genişletilecektir.

16 — Mamül ihracatında, ihracatçıdan döviz taahhüdü alınmak şartıyla kredili ihracata izin verilecek, mamullerin dış piyasalara gönderilip satılması imkânı sağlanacaktır.

17 — Kredili ihracata imkân verilecek, 2 yıla kadar vadeli ihracat sigortası sağlanacak, 5 yıla kadar vadeli olanlara devletçe kefalet edilecektir.

18 — Acil ihtiyaç kotasının kullanımında özellikle ihracata dönük sanayicilerin ithalat ihtiyaçlarını karşılamak ön planda tutulacaktır.

19 — Özel sektörün dış ve iç talebe cevap verecek şekilde kaliteli sigara imalatına geçebilmesi için gerekli mevzuat değişikliği yapılacak, bu oluncaya kadar özel sektörün ihracat maksadıyla kurulacak sigar fabrikaları teşvik edilecek ve özellikle mamullerinin yurt içine ithaline müsaade edilecektir.

20 — Nihai malların fiatlarını geniş ölçüde etkileyen demir, çelik, bakır, alüminyum gibi yarı mamül ve mamüllerin sanayiye maliyet fiyatlarının dünya fiyatlarına yaklaştırılması konusundaki çalışmalara önem verilecektir.

22 — İhracat formalitelerinin ruhsatnameden itibaren basitleştirilmesi 1969 da yerine getirilecektir.

23 — Vergi iade listesi sür'atle genişletilecektir.

24 — Yatırıma tahsis edilen kârların vergi dışı bırakılmasına çalışılacaktır.

AET'NİN GENEL EKONOMİK DURUMU

Topluluk ekonomisinin 1966 ve 1967 yıllarındaki gelişmesi dünya piyasalarında baş gösteren ve Topluluğu da içine alan genel durgunluktan dolayı yavaş olmuştur. Gayri safi millî hasıla hakiki artışı, 1966 yılında yüzde 3,9 ve 1967 yılında da yüzde 2,5 a düşmüş durumdadır. Böylece AET'nin GSMH'sı, sabit fiyatlarla 1958'e göre dokuz yılda yüzde 55 yükselmiş olmaktadır ki aynı dönemde bu gelişme ABD de yüzde 49 ve İngiltere Birleşik Krallığında ise yüzde 32 olarak tesbit edilmiştir.

1967 başları ve yazısında net bir şekilde duraklamış bulunan dış talep sonbahardan sonra yeniden artmağa başlamıştır. Ancak ihracatın toplam hacmi 1966 ya göre sadece yüzde 8 artmıştır ki, 1966 ın yüzde 8,5 luk artışından biraz düşüktür. 1958 in ilk üç ayında dış talep 1967 sonunda kazandığı dinamizmini muhafaza etmiştir, ki bunda ABD ve Birleşik krallığa satışlardaki önemli artış rol oynamıştır. Dış talepteki duraklama iç talep üzerinde de kendini göstermiştir. 1967 yılında 1966 da erişilenden daha düşük bir seviyeye ulaşmıştır. 1967 de Toplulukta toplam gayri safi sabit sermaye teşekkülü hacim olarak 1966 ya nazran hemen hemen hiç bir büyüme göstermemiş, kıymet olarak ise sadece yüzde 1 oranında artmıştır. İnşaat sektöründe sermaye harcamaları artışı gayet sınırlıdır, işletme ve makine alımı harcamaları ise 1966 ya göre çok düşük bir seviyede kalmıştır. 1967 de bütünü itibarıyla stok teşkili de önemli bir hareket göstermemiştir.

Toplam tüketim harcamaları 1966 da kine oranla daha düşük bir hızla artmıştır.

Kamu cari harcamalarının artış hızı bir evvelki yıl ile aynı kalmış olmasına rağmen özel tüketim harcamaları hızı

bir evvelki yıl ile aynı kalmış olmasına rağmen özel tüketim harcamaları hızı yüzde 5,5'a düşmüştür ki bu hız 1966'da yüzde 7,8 idi. Bu gelişme yavaşlaması büyük ölçüde kullanılabilir aile gelirlerindeki gelişme seyrine dayanmaktadır.

Aile gelirlerindeki bu yavaşlama ise hem istihdam edilenlerin sayısındaki sınırlı artış ve hem de ücret artışlarının yavaşlamasından ileri gelmiştir.

Toplam talepteki bu daralma ve isteksizlik topluluk içi arzı da etkilemiştir. Sanayi üretimi 1966'da 1965'e nazaran yüzde 5 ve 1967'de bir önceki yıla göre yüzde 1,5 artabilmiştir. Sanayi üretimi 1967'nin son üç ayında gelişmeğe başlamış ve Fransa'da Mayıs ayı grevleri sonucunda meydana gelen önemli üretim kayıplarına rağmen 1968'in ilk yarısında bu gelişmeyi hızlandırmıştır.

1967 yılı tahminleri de dahil edilirse Topluluğun hakiki özel tüketimi 1958 denberi yüzde 55 civarında artmış olmaktadır, fert başına artış ise yüzde 41 civarında olmuştur.

Üretimdeki yavaşlama dolayısıyla Topluluğun iş piyasası 1967'de durgunluk göstermiş, işsiz sayısı artmıştır. Sanayi faaliyetlerinin artması üzerine iş imkânları da gelişmiş ve Mayıs 1968 de ilk defa işçi arayanların sayısı iş arayanları aşmıştır.

Toplulukta ekonomik faaliyetlerin yavaşlamış üye memleketler arası ticareti de yavaşlatmıştır. 1966 yılındaki de 11 lik artışa mukabil 1967 de ancak yüzde 4 lük bir yükselme elde edilebilmiştir.

Üye olmayan ülkelere yapılan ithalat ise 1966 ya kıyasla cüzi bir ölçüde artmış olup hacim olarak 1966 daki yüzde 7 lik artışa karşılık 1967 de gelişme yüzde 2'yi aşamamıştır. 1968 de hem Top-

luluk içi ticaret hareketlenmiş hem de dışardan yapılan ithalat sağlam gelişir hale gelmiştir.

Bütün olarak Topluluk içinde fiyat seviyesi 1967 yılında 1965'e nazaran 1966 da müşahade edilenden daha düşük bir hızla seyretmektedir. Halen topluluğun toplam fiyat endeksi hem de tüketim malı fiyat endeksi, önceki yıl tesbit edilen yüzde 3,4'e mukabil yüzde 2,5 ci varında bir yükselme kaydetmiştir.

1968'in ilk ayında, özellikle iç arzın ve ithalatın büyük elâstikiyeti sayesinde fiyatlar belirli şekilde müstakar kalmıştır. Üyelerin bir çoğundaki ücret artışları fiyat artışlarına sebep olmamıştır.

Bazı ülkelerde, dolaylı vergilerin düzeltilmesi sırasında kaydedilen artışlar yılın diğer aylarında hafifçe düşmeler göstermiştir.

Topluluğun 1967 dış ülkelerle yaptığı ticaret dengesi ekonomideki yavaşlamaya rağmen alınan diğer tedbirlerden ötürü 900 milyon \$ lık bir fazlalık göstermiştir. 1966 yılı sonunda ise 1300 milyon \$ lık açık kaydedilmiştir. Sermaye hareketleri sonuçlarının bilinmemesine rağmen, Topluluğun cari ödemeler dengesi fazlalığı 1966 dakinden daha yüksek olmuştur denebilir.

1967 yılında üye devletlerin resmi altın ve döviz rezervleri 106 milyon \$ artmıştır. Buna ilâveten ticaret bankalarının net döviz durumları da belirli bir düzelmeye göstermiştir. Ödemeler dengesindeki fazlalık 1968 nisanına kadar devam ediyor, fakat sermaye hareketleri bilançosunun açığı ile kapatılmış bulunuyordu. Resmi döviz rezervleri bu aya kadar 620 milyon dolar azalmıştır.

1968 başından beri iç talep daha hızla gelişmektedir. Sabit yatırımlarda hızlanma başlamıştır, ayrıca stok teşek-

külli de toplam talebin gelişmesini hızlandırmıştır.

Bunların yanı sıra üretim artışı ile birlikte iyleşmekte olan istihdam durumunun da önemli etkisi olmuştur.

Fransa hadiselerinin etkileri henüz tam hesaplanamamış olmasına rağmen topluluğun hızlanmasının 1968 in ikinci yarısında da devam edeceği ve Dünya Konjonktürünün muhtemel değişimleri ve Fransa hadiselerinin yaratabileceği etkiler göz önüne alınarak topluluğun 1968 yılı hakiki GSMH artışının yüzde 5 civarında olacağı tahmin edilmektedir.

AET ÜLKELERİNDE MR. MANSHOL'UN YAPILMASINI TEKLİF ETTİĞİ ZİRAİ REFORM TEKLİFLERİ

Avrupa Ekonomik Topluluğu Komisyon Başkanı Mr. Mansolt'un AET üyesi memleketlerin Ziraat Bakanlarına gönderdiği Ziraî Reform tekliflerini özet olarak şöyledir:

Ziraat ile uğraşanların sayılarında görülen azalmalara rağmen üretim artış göstermekte ve hattâ bazı kesimlerde arz miktarı talebi aşmaktadır. Bu durumun malî konular üzerinde üzücü etkileri görülmektedir. Ziraatin sanayie kıyasla daha az prodüktif olması nedeniyle, diğer sosyal gurupların yaşama seviyeleri ile arada büyük fark meydana gelmiştir. Ayrıca, bu kesimde fiat politikası tatmin-kâr bir gelişmeye müsaade etmemekte, ziraî politika ekonomik kriterlere göre değil, sosyal kriterlere göre tanzim edilmektedir.

Mr. Mansholt üretim strüktürü ile ilgili olarak, hiç bir zorlayıcı kaide olmadan çiftçilerin yardım ve desteği ile uygulanabilecek bir plân teklif etmiştir. Bu plâna göre çiftçilere çeşitli durumlar arasında tercih imkânı sağlandığından, uy-

gulama esnasında bölgesel ve mahalli şartların nazara alınması gerekli olmaktadır. Program, uygulanacaktır. Gelecek 10 yıl süresince beş milyon çiftçi topraklarını terkedecek ve bunların yarısı yeni iş imkânları arayacaklardır. Bu değişikliği mümkün kılmak üzere yarı sosyal, yarı ekonomik mahiyette yardım ve primler temin edilecektir. Eğitim için burslar, işsizlik yardımları, iş değiştirme yardımları, yılda 1000 doları bulan tekaüdiyeler gibi sosyal yardımlar yanında terkedilen arazi için prim verilmesi gibi ekonomik tedbirler de düşünülmektedir.

Mr. Mansholt'a göre beş milyon hektar arazinin üretimden çekilmesi zorunlu olmakta, buna mukabil ziraatte kalacak işletmelerin kârlı çalışabilecek cesamete (80-120 hektar ekim arazisine 40-60 süt ineğine, 150-200 sığıra, 100.000 tavuğa sahip işletme) ulaşabilmeleri için teşvik edilmeleri gerekmektedir. Toprağını terkedecek olan çiftçiler, toprağın mahalli değerinin 10 misline varacak primlerden istifade edecekler, kiraya verenler ise birkaç yıllık gelirin tekabül eden bir kapital elde edeceklerdir. Topraklarını terketmeyen çiftçilerin yukarıda sayılan işltme cesametlerine ulaşabilmeleri için teşvik edici tedbirler uygulanacaktır. Böylece kuruluşların hamle yapmalarını temin için yapacakları yatırımın ortalama %30'na varan yardımlar, özel fonlar veya hükümetlerce sağlanacaktır.

Komisyon aynı zamanda üretici ve ticaret birliklerinin teşkil edilmeleri için desteğini arttırmayı da plânlamaktadır. Böylece çiftçiler, organizasyonları içinde üretim, satışlar ve fiat teşekkülü konularında daha fazla sorumluluk yüklenmiş olacaklardır.

JAPONYA'NIN GSMH'SİNİN ÖNÜMÜZDEKİ YIL DÜNYADA İKİNCİ SIRAYI ALMASI BEKLENİYOR

Japon Plânlama Teşkilâtı Genel Müdürü Mr. Watereo Kanno'ya göre, 31

Mart 1969'da sona erecek olan 1968 mali yılı nihayetinde GSMH'nın Batı Almanya'yı geride bırakarak komünist olmayan ülkeler arasında ABD'den sonra ikinci sırayı alması beklenmektedir. Mr. Kan-no Kabine üyelerine GSMH'nın Almanya'nın 1967 yılında eriştiği 120,900 milyar doları aşacağını, ve geçen yıla kıyasla reel artışın %12 olacağını belirtmiştir.

Genel Müdür Kabineye yaptığı açıklamada, Japonya ve B. Almanya'nın 1968 mali yılı sonunda elde edecekleri GSMH seviyesi hakkında kesin rakamlar vermesine rağmen Japonya'nın ödemeler dengesini Mart 1969 sonunda 1 milyar dolarlık bir fazla göstereceğini ifade etmiştir. Öte yandan, Japonya'da GSMH 1967 mali yılı sonunda bir önceki yılın %13,3 fazlasıyla 119,768 milyar dolar olarak gerçekleşmiş, gelişme hızı hükümet tarafından öngörülen %11,6'dan da büyük olmuştur.

Fert başına gelirler, %16,9 artış ile 1967 yılında 959 doları bulmuştur. Japonya, fert başına gelirler bakımından dünyada 20. ci sırayı işgal etmektedir.

1967 yılı için neşredilmiş istatistikler göre özel tüketim harcamaları %14,2; hükümet borçlanmaları ve hizmet ödemeleri %12,4 artış göstermiş, özel yatırımlarda %32,9 ve şirketlerin envanter yatırımlarında %38,4 gelişme olmuştur. Şirket gelirlerinde görülen %31,5 artışın başlıca sebebi olarak ihracattaki gelişme gösterilmektedir. Enternasyonal Ticaret ve Endüstri Bakanlığı tarafından bildirildiğine göre, ihracat seviyesi mali yıl sonunda 13,510 milyar dolar olacaktır. Bu miktar, birkaç ay evvel hükümet tarafından tahmin edilen 12,530 milyar doların %9,3 üstündedir. Geçen mali yıl ihracat toplamı ile mukayese edildiğinde bu hedefin %25,4 artışı ifade etmekte olduğu görülmektedir.

OECD DÜNYA EKONOMİSİNİ GÖZDEN GEÇİRDİ

İngiliz ekonomisi 1967 yılında yapılan sterlin devalüasyonunun beklenen faydalarını henüz tamamı ile gerçekleştirebilmiş değildir.

— Amerikan ekonomisinde bütçe sıkı bir kontrol altındadır ve enflasyonu önlemek üzere alınmış bulunan tedbirlerin bazı bakımlardan iyi sonuç verdiği müşahade edilmektedir.

— Almanya, bu yıl, yabancı memleketlerde daha fazla harcama yapabilecek imkânlara sahip bulunmaktadır. Bu bakımdan, ithalâtını arttırmalı ve son zamanlarda gelişen ödemeler dengesi fazlasını arttırma temayülünden vaz geçmelidir.

— İtalya, iç talebi arttırıcı tedbirlere başvurmak durumundadır. Bu suretle, ithalât artacak ve ülkenin sahip olduğu ödemeler dengesi fazlası eritilmiş olacaktır.

— Fransa'da, arz ve talep arasında bir denge hasıl olmuş bulunmaktadır. Bu, frankın devalüe edilmesi ihtimallerini doğuran, fiyat artışları ile ithalâta vaki talebin yavaşlaması imkânını vermiştir.

Aynı çevreler, son toplantıda, gözlemcilerin, baskılarını, Almanya ve İtalya gibi, ödemeler dengesi fazlasını gerçekleştiren memleketler üzerine teksif ettiklerini bildirmektedirler. Halbuki, son zamanlara kadar, OECD gözlemcileri, özellikle, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Fransa gibi ödemeler dengesi açığı veren ülkeleri bazı tedbirlere başvurmaları yolunda ikna etmeye çalışmakta idiler.

DÜNYA MONETER SİSTEMİNDE REFORM YAPILMASINI İSTİYOR

Önde gelen Batılı ülkeler ekonomi bakanlarının hafta içinde Paris'te yaptıkları toplantının arifesinde, Fransız Dışişleri Bakanı M. Debré, basın mensupları şerefine verilen bir yemekte yaptığı konuşmada, ülkesinin dünya moneter sisteminin yeniden ve ciddi şekilde gözden geçirilmesine ve bu sistemde köklü reformların yapılmasına taraftar olduğunu açıklamıştır. Dışişleri Bakanı, reform deyiminden, altının resmî değerinin değiştirilmesinin dünyanın belli başlı memleketlerinin kur değerlerinde gerekli değişikliklerin yapılmasını, ve dolar ile sterlinin rezerv parası olarak oynamakta oldukları role son verilmesini andıklarını da belirtmiştir.

Ancak, M. Debré'nin bu konuşmayı yaptığı sıralarda, OECD genel sekreteri Kristensen, dünya moneter sisteminde köklü değişikliklere lüzum olmadığını ve bu konuyu tartışmak üzere bir genel konferansın toplanmasına ihtiyaç bulunmadığını açıklamıştır.

Kristensen, kur değerlerinin bugünkü seviyede tutulmasına şahsen taraftar bulunduğunu ve memleketlerin ödemeler dengesi açıkları ile fazlalarını daha kolaylıkla dengeleyecek imkânlara sahip bulunduklarını belirtmiş, hiç bir sihirli reformun komünist olmıyan dünyanın ekonomik problemlerini bu günden yarına halle yeterli olmadığını sözlerine ilâve etmiştir.

PAMUK İHRACINDA VERGİ İADESİ :

Pamuk ihracında yüzde üç nisbetinde vergi iadesi sağlayan Kararname yayınlanmıştır. 28 Ocak 1969 tarihli Res-

mî Gazeteyde yayınlanan bu Kararnameye nazaran yüzde üç vergi idasei yalnız serbest döviz sahasına çıncırlanmış pamuklar üzerine yapılacak fiili ihracaatta FOB değer üzerinden ambalaj masrafı çıkarıldıktan sonra uygulanacaktır.

ÇİFTÇİLER İÇİN GÖTÜRÜ GİDER KABUL EDİLDİ

Çiftçilerin 1962-1971 yılları arasındaki ziraî kazıncıları üzerinden götürü gider usulüne göre vergilendirilmelerini öngören tasarı Meclis Maliye ve Plân Komisyonları tarafından kabul edilmiştir.

Tasariya göre, çiftçiler, diledikleri takdirde, bu usule göre vergiye tâbi tutulacaklardır. Mükellefler, bu hususu vergi dairelerine verecekleri yıllık beyannamelerinde açık bir şekilde belirtilecektir.

BEŞYÜZ MİLYONLUK TAHVİL ÇIKARILYOR :

Hükûmete, 1968 malî yılında yapılacak yatırımların finansmanında kullanılmak üzere, beş yüz milyon liraya kadar iç istikraz akdi için yetki veren kanun tasarısı, Senato'da kabul edilmiştir.

1968 TÜRKİYE EKONOMİSİ

Ticaret Odası 1969 yılının ilk yayını «İstatistik Rakamları İle, 1968 Türkiye Ekonomisi» isimli 32 sayfalık bir broşür şeklinde üyelerinin ve ilgililerin istifadesine sunmuştur.

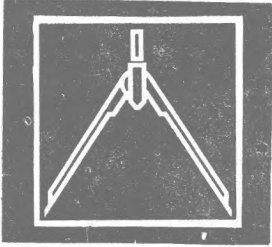
Türkiye yüzölçümü ve nüfusuna ayrılan I. bölümle, millî gelir, tarım, ma-

dencilik ve sanayi, para-banka-kredi, fiyatlar, dışticaret, ulaştırma, devlet mali - yesi olarak dokuz bölümünde, çeşitli istatistik tabloları kapsayan bu yayınıımız,

ekonomimiz üzerinde araştırma yapanlar kadar, iş adamlarımız için de kolaylıkla kullanılan faydalı bir müracaat kaynağı hizmetini görecektir.

—0—

beciya

1969 Yılı İthalat Programı

Güngör ADAK

1969 Yılı İthalât Rejimi hakkındaki kararname ve buna bağlı «İthalât Yönetmeliği» ile ithal listeleri 3.Ocak da Ticaret Bakanı Ahmet Türkül tarafından açıklanmış olup; 4.1.1969 tarih ve 13092 no lu Resmî Gazete de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

İthalât programının müfredatını incelemeyen evvel hemen belirtmeliyiz ki ümit edilen değişiklikler bu defa da gerçekleşmemiş ve bilhassa sanayicilerin beklediği teşvik tedbirleri yerine munzam mükellefiyetler yükleyen tahditler gelmiştir. (Bunların tetkikini ayrı bir yazının konusu yapacağız.)

1958 Yılından itibaren süregelen tahditli dış Ticaret Rejimimizin kısaca 22 nci kota diye adlandırılanı da bundan evvelkiler gibi 3 İthal listesine ayrılmış bulunmaktadır.

a — Liberasyon listeleri

b — Tahsisli İthal Malları listesi

c — Anlaşmalı memleketler kontenjan listeleri

İlk iki liste söz konusu edilen Resmî Gazete ile yayınlanmış bulunuyor. İki taraflı ticaret ve ödeme anlaşmaları hükümleri dahilinde ithalât yapılacak memleketlere ait kontenjan listeleri ise yenden tesbit ve ilân edilecek. Söz konusu edilen resmî gazetede yayınlanan anlaşmalar 69/1 nolu sirküler'i ile 4.1.1969 tarihine kadar yayınlanmış bulunan anlaşmalara ait sirkülerler ve tebliğler yürürlükte bırakılmıştır.

Bu yıl İthalât hacmi 860 milyon dolar olarak plânlanmıştır. 1969 yılı programında yer alan yatırım hedefleride göz önünde bulundurularak program tutarı olan, 860 milyon doların 365 milyon doları yatırım mallarına 440 milyon doları sanayimizin hem maddelerine ve 55 milyon doları da tüketim maddeleri ithalâtına ayrılmıştır.

Şimdi sırasıyla Liberasyon ve Tahsisli İthal malları listelerini inceleyelim.

1 — LIBERASYON LİSTELERİ :

Bundan evvel olduğu gibi yıllık ve iki-ye ayrılmış olarak; 1 ve 2 numaralı liberasyon listeleri adı altında ilân edilmiştir. Bu defa teminat nisbetlerinde değ-işiklikler olmuştur. Şöyle ki:

a) 1 — numaralı liste : Bu listede yer alan mallar için evvelce % 70 nisbetinde olan nakti teminat % 90 a çıkarılmıştır. Yalnız bu listede yer alan ve Tarım Bakanlığının müsaadesine tabi tutulan 31.02, 31.03, 31.04 pozisyonlu muhtelif kimyevi gübreler ile 31.05 pozisyonlu kompoze gübreler için teminat nisbeti % 20 damızlık hayvanlar için % 1 olarak tesbit edilmiştir.

b) 2 — numaralı liste : Bu listede yer alan mallar için evvelce % 100 olan teminat nisbetleri de bu defa % 120 ye çıkarılmıştır. Bu liste de yer alan 87.06 pozisyonlu kara nakil vasıtaları müteferrik aksam ve parçaları için istisnai bir hüküm vazedilmiştir. Teminat nisbeti ise % 150 olarak tesbit edilmiştir.

Bu devredede bazı mallar liberasyon listelerinden çıkarılmış ve bazıları ise yeniden listelere alınmıştır. Bununla beraber liberasyon listeleri iki yıldır, istikrarlı bir hüviyet kazanmış görünmektedir.

1969 Yılında 860 milyon dolar olarak tesbit edildiği bildirilen program ithalatının % 42.44 ü yani 365 milyon doları Liberasyon listelerinden vaki olacak talepler için ayrılmıştır.

2 — TAHSİSLİ İTHAL MALLARI LİSTESİ :

Bu listede bundan evvelkilerde olduğu gibi sanayiciler ve ithalatçılar için ay-

rı ayrı tefrik edilmiş 467 adet Kotadan meydana gelmiştir. Bunun 386 adedi normal sanayici ve İthalâtçı Kotaları, 13 adedi montaj sanayii kotaları 40 adedi İmalât Sanayii kotaları 28 adedi ise diğer muhtelif tarifeli kotalardır. Tahsisli İthal malı listeleri bu defada altı aylık olarak tanzim edilmiş olup, 1 nci 6 aylık devrede program ithalatının % 13.92 si nisbetinde yani 119 milyon 682 bin dolarlık bir kontenjan ayrılmıştır.

Şimdi bu genel izahatımız ışığı altında tahsisli İthal Malları listesinin bölümlerini inceleyelim.

a — İthalâtçı Bölümü :

Bilindiği gibi ithalatçı kotalarından yapılacak ithalat için yeni kotanın ilânından itibaren bir ay içinde yetkili bankalara müracaat gerekmektedir. Bu müracaat müddeti 3.Şubat.1969 akşamı sona erecektir. Müddeti içinde yetkili mutavassıt Bankalara yapılacak müracaatlar Merkez Bankasına intikal ettirilecek ve iki ay içinde tevziat işlemleri tamamlanarak müracaatlar tahsiise bağlanmış olacaktır.

22 ci kota da tahsisli ithal malları listesinin ithalatçı bölümünden yapılacak ithalat için yatırılacak teminat nisbetleri % 30 dan % 50 ye çıkarılmış bulunmaktadır.

b — Sanayi Bölümü:

Tahsisli İthal Malları listesinin sanayici bölümünde yer alan kotalardan yapılacak ithalat için ise yine bir ay içinde Türkiye Odalar birliğince yetkili kılınan odalara müracaat edilecektir. İstanbul Sanayi Odası yayınladığı sirkülerle son müracaat tarihini 3.2.1969 olarak tesbit etmiştir.

Sanayici kotalarından yapılacak ithalat için istenen teminat nisbetide % 10'

dan % 20 ye çıkarılmıştır. Yalnız hususi sektör yatırım kotası için teminat nisbeti yine % 1 olarak bırakılmıştır.

AİD İTHALÂTI

Liberasyon listesi ile tahsisli ithal malları listesinden ABD üzerine vaki taleplerin AİD fonlarıyla karşılanması uy-

gun görülenleri söz konusu resmi gazetede neşredilen AİD yolu ile yapılacak ithalâta ait yönetmelik hükümlerine göre yapılır.

Bu defa AİD ithalâtı için listeler neşredilmeyip «AİD fonlarından finansmanı mümkün olmayan maddeler listesi» neşredilmiştir.

İkinci Enerji Kongresi ve Sorunları

Dr. Nazif KUYUCUKLU

Geçen ay içinde Ankara'da yurdumuzun ikinci enerji kongresi tertiplenmiş ve bu kongreye çeşitli yerlerden konu ile ilgili sekizyüzden fazla delege katılmıştır. Eğer, 1953 de yapılan ve sadece elektrik enerjisi üretimi ve sorunlarını inceleyen toplantı bir yana bırakılırsa, tüm enerji kaynakları üzerinde durması bakımından bu kongre, birinci enerji kongresi olarak düşünülebilir.

Enerji üretimi, ekonomik kalkınmanın alt yapısını teşkil etmesi ve kritik sektör olarak nitelenmesi bakımından, delegelere sunulan genel enerji raporunda da belirtildiği gibi üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir konudur. Zira, enerji kesiminin gelişmemesiyle, günümüzde ekonomik kalkınma ile eş anlamda kullanılan Sanayileşme de, mümkün değildir. Bunun içindir ki, enerji kesimlerinin gelişmiş bulunduğu ülkeler iktisaden gelişmiş ülkelerdir. Sanayilerini henüz kuramamış veya yeni kurmakta olan ülkelerde ise durum tersinedir. Nitekim, Kuzey Amerika'da 1965 yılında, a-

dam başına 9059 kg. eşdeğer taşkömürü ticari enerji düşerken, bu miktar az gelişmiş ülkelerin toplandığı Orta Doğu, Uzak Doğu ve Afrika'da sadece 320 kg. dır. Bu yüzdendir ki, adam başına düşen enerjiye bakarak, bir ülkeyi gelişmiş veya gelişmemiş olarak niteleyenler vardır.

Belirtmek gerekir ki, ikinci enerji kongresinin en ilginç yönü, yurdumuzun enerji probleminin çözüm yollarını göstermekten çok konunun yurt ekonomisi ve uygarlık bakımından önemini ve çözümlenememenin doğuracağı sonuçları düşündürmek olmuştur.

Genel enerji raporuna göre, halen dünyada adam başına ortalama 1700 kg. eşdeğer taşkömürü ticari enerji düşerken, yurdumuzda bu miktar, 477 kg. dır. Bu rakam yukarıda değinilen Asyanın bazı bölgelerinin ve Afrikanın biraz üstündedir. Durum, elektrik enerjisi bakımından da pek farklı değildir. Adam başına dünya ortalaması 1014 kw. saat iken, bizde 187 kw. saattir.

Sözü edilen raporda enerji tüketimi-
mizin 2000 yılına kadar bir projeksiyonu
yapılmıştır. Buna göre, 2000 yılında yur-
dumuzda adam başına 2800 kg. eşdeğer
taşkömürü enerji düşecektir. Dünya a-
dam başına ortalamanın 2900 kg. olacağı
düşünülürse, aynı yılda yaklaşık olarak
dünya ortalamasına erişilecek demektir.

Bu dönem içinde, enerji üretimimi-
zin hangi kaynaklara ve ne oranlarla bağ-
lı olacağı da gösterilmiştir. Örneğin, yur-
dumuzda 1987 de 13.3, 1992 de 17.2, 2000
yılında da 24.7 milyon ton taşkömürü tü-
ketilecektir. Petrolde de, 1970 de 8.5, 1976
da 21, 1982 de ise 42 milyon tona ihtiyaç
olacaktır. 1977 de 400 bin ton eşdeğer taş-
kömürü olup gittikçe artan bir seyirle
gelişmek ve 2000 yılında hidrolik elektrik
enerjimizi aşmak üzere, nükleer enerji
sistemi geliştirilecektir. Hidroelektrik ü-
retimi de, 1972 de 1.2, 1977 de 1.7, 1982 de
3.5 milyon ton eşdeğer taşkömürü olmak
üzere gelişecektir. Ancak, halen elektrik
üretiminde yüzde kırk civarında olan
hidroelektrik oranı, gelecek yıllarda dü-
şecektir. Bütün bu hesaplamalar sonun-
da 1967 de genel enerji tüketiminin yüzde
62.5'ini teşkil eden ticari enerji, 2000 yı-
lında yüzde 95.6'ya ulaşacaktır. Bilindiği
gibi, az gelişmişlikten gelişmişliğe kaydık-
ça genel enerji üretimi ve tüketiminde ti-
cari enerji oranı (Kömür, petrol hidro-
elektrik, nükleer v.b) büyümektedir.

Hemen değinelim ki, enerji tüketimi-
miz hakkında gelecek yıllar için yapılmış
böyle bir projeksiyon, güzel bir çalışma-
dır. Bununla birlikte, ortaya bazı sorun-
lar çıkmaktadır.

Bir kere, yakın gelecekte ve 2000 yı-
lında ulaşılması öngörülen hedefin, ener-
ji tüketim trendi sonucunda mı, yoksa,
dünya ortalamasına erişmek amacıyla mı
tesbit edildiği kesin olarak anlaşılamam-
maktadır. Gerçekçi bir yolla tesbit edil-
diğini düşündüğümüz takdirde de, ticari

enerjinin ticari olmayanla gösterilen o-
randa yer değiştirmesi için gerekli orta-
mın yaratılması gerekmektedir. Örneğin
nüfusunuzun büyük çoğunluğunu teşkil
eden köylünün, ticari enerji kaynakların-
dan olan linyit tüketebilmesi için, onu
satın alabilecek gelir seviyesine erişmesi
gerekmektedir. Milli gelirin bölüşümü ile
ilgili herhangi bir projeksiyon yoktur.
Yapılsa bile, gerçekçi olduğumuz takdirde
köylünün genel olarak, bugünkü koşullar
altında linyit satın alabilmesi herhalde
güçtür. Bu durum karşısında, köylünün
gelir seviyesini yükseltebilmek için tarım
reformunu da kapsayan bir toprak refor-
muna gitmek gerekir. Milli gelirden öngö-
rülen iki milyarlık bir artış için köylünün
tezek yakmaktan vazgeçmesi de buna
bağlıdır. Binaenaleyh, köylünün tezek
yakması ve körpe orman filizlerini yak-
ması sadece bir alışkanlığın değil, fakat
zorunluluğun bir sonucudur.

Sonra, bugün bilinen enerji kaynakla-
rımızla genel enerji raporundaki tüketim
projeksiyonunu karşılaştırsak, halen
yüzde 23 den fazlasını ithal ettiğimiz ti-
cari enerjinin yakın bir gelecekte çok da-
ha büyük bir oranını ithal etmek zorun-
da kalacağımızı görürüz. Gerçi bir ener-
ji üretim projeksiyonu yapılmamış ve do-
ğal kaynaklarımız tüm olarak araştırıl-
madığı için bunu yapabilmek çok güçtür.
Sadece bugünkü üretim kaynaklarımızı
düşünürsek yukarıdaki yargıya varmak
mümkündür. Örneğin, sözü edilen rapo-
ra nazaran, yurdumuzda yıllık optimal
üretimi 7.5-9 milyon ton olan taşkömürü,
1982 lerden sonra, artan bir seyirle dışa-
rıdan temin edilecektir. Bunun yerine,
bugün bilinen tek taşkömürü kaynağımız
zorlanır da, buradan sağlanma yolu tutu-
lursa, ilâve harcamalara katlanmak gere-
kecek ve endüstrinin enerji dışında da
çok önemli bir ilkel maddesi, yakın bir
gelecekte tüketilme durumunda kalacak-
tır. İthal yoluna gidilmesi halinde de,

hangî ülkelerden sağlanacağı da, yakın komşularımızda olmadığı için ayrıca problem olacaktır.

Halen, ticari enerjimizin yüzde 50'den fazlasını sağlayan petrol tüketimi ise, daha hızlı bir seyirle artacaktır. Bugün 6 milyon ton kadar olan yıllık tüketimimizin yarısı kendi kaynaklarımızdan sağlanmaktadır. Üretimimiz bugünkü seviyede kaldıkça veya önemli artışlar sağlanamadıkça projeksiyona göre, büyük miktarlarda petrol ithali gerekecektir.

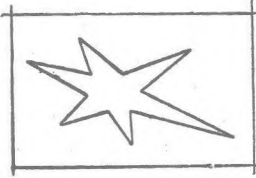
Önce teknolojiye hakim olmak amacını taşıyan, fakat zamanla enerji üretimimizde oranı büyüyecek olan, yukarıda değindiğimizi nükleer enerji sisteminin ekonomik anlamda kurulup gelişmesi için halen bulunmuş ilkel madde yani uranyum ve toryum yatakları, rapora göre yeterli değildir. Gerçi nükleer güç santrali hemen kurulmayacaktır. Ancak bugünkü durum devam ettiği taktirde, bunun için gerekli ilkel maddeleri de ithal etmek gerekecektir.

Yakın gelecekte de ticari enerjinin çok önemli kaynaklarını teşkil etmekte devam edecek olan taşkâmürü ve petrolü, ve yeni kaynak olan nükleer ilkel maddesini dışarıdan ithal etmeğe kalktığımız

da ise, en büyük güçlük kendini ödemelerde gösterecektir. Büyük meblağlara varan kronikleşmiş dış açığımıza, dış borçlar ve faizlerin eklenmesi bu durumu adeta imkânsızlaştıracaktır.

Ayrıca, komşularımız Irak ve İran'dan kilometreler boyunda döşenecek borularla tabii gaz ithali de, kongrede bazı delegelerin belirttiği gibi, üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Önce, külliyetli miktarlarda yatırım yapıldıktan yani borular döşendikten sonra iki ülke arasında bazı anlaşmazlıklar belirebilir. Sonra, ödemeler de bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Bu sorunların Batı ülkelerinde veya Doğuda Sosyalist ülkelerde çözümü çok daha kolay olabilir. Çünkü, ekonomiler birbirini tamamlar durumdadır. Oysa, adıgeçen komşularımızla ekonomik ilişkilerimiz oldukça başkadır.

Bu durumda, yani enerji ihtiyacımızın hızla artması fakat, üretimimizin ve dış ödeme imkânlarımızın sınırlılığı karşısında, doğal kaynaklarımızı araştırmağa daha büyük bir hız verme zorunluğu doğmaktadır. Ötedenberi, linyit rezervimizin üç milyar ton olduğu söylenirken, henüz geçen yıl üç milyar tonluk Maraş-Elbistan rezervinin bulunması bu konu da yeni ümitler doğurmaktadır.

Çekoslovakya Krizinin Teknolojik Nedenleri...

Eyüp KARADAYI

Çekoslovakya'yı aktüalitenin birinci plânına çıkarmış olan politik olaylar, bu krizin başka nedenlerini gölgelediler. Oysa, bu krizin başka ve esaslı faktörleri de mevcuttu. Ekonomik ve teknolojik mahiyetteki bu faktörler, politik çatışmanın akabinde askerî işgal ile neticelenen ve bugün Çek gençliğinin dramatik safhalar arzeden pasif mukavemetine varan olayların arkasında kaybolup gitti...

Bu yazımızda, dünya tarihinde benzerleri defalarca yaşanmış olan, ekonomik zorunlukların devletleri silâhlı çatışmalara kadar nasıl götürdüğüne taze bir misalini ortaya koymaya çalışacağız.

HIZLI BİR KALKINMA YÜZDESİ...

1918 de kurulan Çekoslovakya devleti, kuruluşundan 20 yıl sonra o zamanki dünyanın en fazla gelişmiş 10 ülkesinden birisi haline gelmişti. Bu ölçüde hızlı bir

kalkınmanın şüphesiz esaslı bazı dayanakları olması lâzımdı. Nitekim, yeni Çek endüstrisi eski Avusturya-Macaristan İmparatorluğunun endüstriyel kaynaklarına mirasçı olmuştu. Tevarüs ettiği en önemli endüstri komplekleri ve merkezleri Moravya ve Bohemya'da bulunuyordu.

Fakat, 1940 Alman işgali, müttefik bombardımanları bu temelli ve gelişmiş endüstriyi âdeta harabeye çevirdi. Buna rağmen harpten sonra yeni Çek endüstrisi öyle bir gelişme kaydetti ki, 1937 endeksi 100 kabul edilirse, 1958 sınaî prodüksiyonu 559'a ulaştı. Prag yakınlarındaki Kladno, Chomuto Pilsen, Silezya'daki Ostrava, Vitkovice, Trinec Kuncice yüksek fırınları gece gündüz devamla tütmeğe başladı. Vilno'daki iplik fabrikaları, Kuzey Bohemya'daki Vilno, Prag, Bratislava, Gottwaldow tabakhaneleri tam kapasite ve verimle çalışıyorlardı.

Porselen ve züccaciye imalatı ile dünyaca ün salan Jablonec Teplice, Usti Nad

Labem ve Karlovy Kary endüstri merkezleri sınaî prodüksiyonlarını harp öncesi seviyesinin çok üzerine çıkartmışlardır.

Pilsen'deki Skoda silâh ve oto fabrikaları, Prag, Vilmo ve Bratislava'daki imalât tezgâhları fabrikaları gittikçe artan dünya siparişlerini zor karşılayabiliyordu. Önemli kimya tesisleri Prag, Bratislava Ostrava etrafında toplanmıştı. Herşey iyi gidiyordu...

Harbin izleri - maddî yönden - tamamen silinmiş, o zamana kadar üvey evlât muamelesi gören Slovakya'da, genel gelişmeden payına düşeni fazlasıyla almaya başlamıştı. Ham çelik üretimi 1965 yılında, o tarihlerdeki Batı Almanya toplam üretiminin 1/3 üne varan 10,5 milyon metrik tonu bulmuştu.

DÜNYADA DÖRDÜNCÜ...

Çek endüstrisinin gücünü müşahhas misallerle açıklamaya çalışalım. Makina imalâtı potansiyeli bakımından Çekoslovakya dünyada dördüncü sırayı işgal etmektedir. Motosiklet imalâtı yönünden dünyada üçüncü, birçok bakımlardan B. Almanya, Fransa, İngiltere ve A.B.D. Devletleri ile aynı teknolojik prentije sahiptir.

Dünyanın en güçlü trifaze elektrik üreteçleri 1903 yılında Prag'da imâl edilmişti. Bir zamanlar dünyanın en hızlı ve büyük gemisi olan Normandie'nin dümeni de Çekoslovakya'da yapılmıştı. Bugün de dünyanın herhangi bir ülkesinde 100.000 KW'dan yüksek takatli jenaratörleri çevirecek buhar türbinlerine, son icat dokuma, sentetik kauçuk tesislerine, otomatik imalât tezgâhlarına olan ihtiyaçlar, yine en ucuz şekilde Çekoslovaya'dan karşılanabilmektedir.

A.B.D. İYİ BİR MÜŞTERİ...

Çek endüstrisi, teknolojisi en gelişmiş ülkelere komple tesisler, imalât tezgâhları satmaktadır. Fransa, İngiltere ve bilhassa B. Amerika bu tesislerden satın alan başlıca müşterilerdir.

Dışarıya makine ihraç eden en büyük endüstri kompleksi olan Skoda, Hindistan'da büyük tesisler inşa etmekte ve milletlerarası rekabet alanında batılı büyüklerle başa güreşmektedir.

İtiraf etmek gerekirse, Çek endüstrisinin eriştiği bu büyük potansiyelde, Fransız teknisyenlerinin büyük rolü olmuştur. Birinci Cihan savaşında yenik çıkan Almanya'yı endüstriyel alanda geri plâna atabilmek için - bilhassa - Fransızlar Çek endüstrisine büyük malî ve teknik yardımda bulunmuşlardır. İşte bu yardımlardır ki, Çek endüstrisinin tarihini zirvesine çıkartmıştır.

AMA YİNE DE ZENGİN DEĞİL...

Bugün 81 yabancı ülkeye mal satar duruma gelen Çekoslovakya, bütün bunlara rağmen yine de zengin bir ülke değildir ilk maddelerinin başlıcalarını; demir cevheri, çelik, akaryakıtlar, ham pamuk, yün ve dışarıdan temin edilmektedir. Gerçi kömür yatakları hayli zengin görünürse de, topraklarından çıkan demir cevheri düşük kalite ve tenördedir. Buna karşılık kaolin, kum, kuartz rezervleri boldur. Bu da ileri teknikteki cam endüstrisine imkân vermiştir.

Öte yandan zengin uranyum yataklarına sahip bulunuşları, klâsik ve konvansiyonel endüstriler yanında atom endüstrileri alanında da Çekoslovakya'yı avangartlı duruma sokmuştur.

Özetlemek gerekirse, temel ve ilk maddeler üretimi endüstrisinden ziyade,

şekil değiştirme, imalât endüstrisi bakımından lider durumunda bulunan Çekoslovakya'da bu endüstrilerden elde edilen gelir, millî gelirin % 86 sını sağlamaktadır.

«MANAJERİYEL NEDENLER...»

Dünya politik atmosferinin yüksek tansiyonunu teşkil eden Çek olaylarının daha ziyade endüstriyel, daha yeni bir terimle «Manajeriyel» nedenlerle ortaya çıktığı iddia edilmektedir.

Gerçekten de Çekoslovakya bir endüstriyel çıkmazdadır. Ve ihtilâlcî ve karşıt ihtilâlcî hareketler hep bunun neticeleridir. Çünkü yukarıda çizdiğimiz parlak tabloya rağmen Çekoslovakya bir kriz içinde bulunmaktaydı. Millî üretimin % 25 ini temsil eden ihracatı asla rantable değildi. Demirperde ülkeleri arasında yapılan özel anlaşmalara bağlı ticaret geniş hammadde kaynaklarına sahip bulunmayan ülkelerin aleyhine olmaktadır. Meselâ, Çekler, petrolün tonunu Ruslardan 18 Ruble'ye satın almakta, oysa ki Ruslar aynı petrolü dünya piyasalarına tonunu 9 Ruble'den arz etmektedir.

Aynı şekilde Rusya'nın tam bir endüstriyel sömürgesi haline gelmiş olan Çekler, meselâ elektrikli lokomotif imalatının % 90 ını Rusya'ya tahsis etmek zorundaydı. Halbuki bunları batıya satarsa, her zaman için değer taşıyan «sağlam döviz» sahibi olabileceklerdi.

Öte yandan Çekoslovak yöneticileri nin bürokrasiyi bir misli arttırdıkları da bir gerçektir. Plânlar mevcut 15 milyon Çeke göre değil de, hayaldeki 20 milyon nüfusa göre ayarlanıyordu. Halbuki, Çekoslovakya'da nüfus artışı geriye doğru gitmekteydi. Artık endüstri işgücünü yutmaya başlamıştı. Eskiden tahıl ihraç eden ülke, 1965 ten itibaren ithalatçı durumuna

düştü. Netice korkunç oldu. Stoklar birikti, ham maddeler israf edildi, birçok mamûl değerinden ucuza satıldı. Marketing ve analitik muhasebe konularındaki bilgisizliğin yarattığı hercümerç içinde, Çekoslovakya, 1963 de dünyada bir önceki yıldan az istihsal yapan tek ülke oldu.

Ota Şik, 1967 de durumu resmen açıkladı. Nitekim 1968 yılının ocak ayında Novotny'nin yerine Suoboda iş başına getirildi. Yapılacak iş; ekonomiye yeni bir yönetim getirmek ve ekipman yenilemekti. Ama, plâncılar bu alan hiç kredi ayırmamışlardı. Arz-talebe dayanan bir liberalizasyon ve nisbî bir ademimerkeziyetçilik programlandı. Bunu Rusya dahi uygulamaktaydı. (Libermanizm).

Ekipman yenilenmesi için dış finansmana başvuruldu. Kredi verecekler arasında A.B.D. ve B. Almanya da yer alabilirdi. Ancak, sosyalist sistemin bundan zarar görebileceği endişesi ortaya çıktı. Arz-talep işe girişince, rantabilite ve kâr da ön plâna geçecekti. Merkezî iktidarın bir kısmı mahallî iktidarlara (fabrika yöneticilerine) kayacaktı. Ve Çekoslovakya malını en iyi ödeyen ülkeye satacaktı...

İşte bu Rusların işine gelmedi. Ayrıca Ruslar Çek-B. Almanya arasındaki endüstriyel işbirliğinden korktular. Çek krizi sanıldığı gibi ne iki ayrı polikianın ne de ekonomik doktrinin çatışması şeklinde ortaya çıkmadı.

Özetle, günümüzün teknik şartları içinde, bekasını devam ettirmek zorunluğunda bulunan her ülkenin yapmak istediği gibi, Çekoslovakya «teknolojik bir ihtilâl» denemesine girişmiş, menfaatleri zarar gören bir başka kuvvetli tarafından silâh zoruyla sindirilmişti. Genellikle diktatörlerden kaçan gerçek buydu...

Sosyal Adalet

Orhan BULDAÇ

Sosyal adalet; toplumunda ki gönülleri kanatan, toplumun sıhhatle gelişmesini önleyici nitelikte, gelir adaletsizlikleri refah devleti anlayışına uygun olarak düzenleyen çağdaş, sosyo - ekonomik politikanın adıdır.

Sosyal adalet; sosyal hayatta görülen çeşitli rahatsızlıkları gideren bir ekonomik tedbirler sistemi olarak; ekonomik ve mali politikada bu sistemin özüne uygun olarak alınacak bir çok tedbirlerle, hem ekonomik hayatta verimliliğe, hem hızlı bir kalkınma temposuna ulaşılır, hem de zengin, fakir, emek - sermaye arasında mevcut kuramsal çelişkiler ahenkli bir işbirliği haline dönüşür.

Ekonomik politikaların asıl hedefi, eldeki, sınırlı ekonomik kaynaklarla en yüksek verimi sağlamak ve bunu belli bir biçime göre uygulama şeklinde tanımlanabilir. Ancak, ekonomik politikaların tek hedefi olarak «En yüksek verimin» alınması, bir bakıma sosyal hayattaki çe-

lişkileri daha da artırmak ve toplumun bir dengesizliğe doğru süreklenmesine göz yummak demektir. Gene tek hedefli bir politika, sosyal sınıflar arasındaki dengesizliği artırarak sınıflar arası akımı «Mobilité Social»ı durdurur ve sınıflar arası farkları daha da keskinleştirir.

19 ncü asırda, bir yanda sermaye mallarını elinde tutan sermaye sınıfı ile, geçimini sağlamak fizik varlığını devam ettirmek için yalnız «emeğe» sahip emekçiler arasındaki çelişkiler ve bu çelişkilerin haklı olarak ilham ettiği sınıflar arası çatışma, toplum tarihini «sınıflar arası kavga olarak» niteleyen ve bu kavganın neticede karar kılacağı düzenle ilgili olarak öne sürülen bilimsel görüşler, hep tek hedefli bir ekonomik politika uygulamanın eseri olmuştur.

Toplumsal çelişkiler ve sınıflar arası çatışma üzerine kuralan Marksist görüş ve bu espiye sadık kalan sonraki gö-

rüşler taraftar kazandıktan sonra tek hedefli, insan ve toplum tabiatına aykırıdır ekonomik anlayıştan uzaklaşarak toplumsal sorunları çözümlemeyi hedef alan sosyal kapsamlı ekonomik görüşler ortaya çıkmıştır. Bu görüşler sonunda, kapitalist dünyada emek sahiplerini ve tüm çalışan insanları insan onuruna yaraşır bir düzeye ulaştırmak yolları araştırılmaya ve bu yolda tedbirler alınmaya başlanmıştır. Emekçilerin sermaye sahipleri karşısında örgütlenmesi; sendikalar kurması; sermaye sahiplerinin de emekçilere karşı daha ölçülü ve akılcı davranmaları, zıtlıkların doğuracağı kavganın çok felâketli olacağını bilimsel anlayışla yansıtan sol akımların kuvvet kazanmasından sonra daha da yaygın hale gelmiştir.

Adil ücret, sosyal güvenlik tedbirlerinin alınması ve yaygınlaştırılması, yönetime katılma, fiat istikrarı, çalışan nüfusa iş temin etmek, iş emniyeti, istikrarlı bir ekonomik politika, toplu sözleşme ve grev hakları gibi yeni meseleler bütünü ile emek sahiplerini sermaye sahiplerine karşı korumak ve toplumsal düzeni teminat altına almak, hareket noktasına istinat ediyordu.

Dağınık uygulanan bu tedbirler, hürriyetçi düzenlerde sonradan daha sistemli bir şekilde ele alınarak, devleti yalnız güvenlik sağlayan bir müessese sayan görüşler de terkedilerek çağın insan ve medeniyet anlayışına ve değişen ekonomik şartlarına uygun yeni ve çok amaçlı görüşler ortaya konmuştur. Bu yeni görüşlerin hedefi, ekonomik verim ve hızı yavaşlatmadan sosyal ve ekonomik hayatta denge sağlamak şeklinde özetlenebilir.

Polis devleti yerini nasıl hukuk devleti anlayışına terkettiyse, çağımızda hukuk devleti anlayışında, ekonomik bir an-

lam kazanarak «Sosyal devlet» esprisine dönüşmüştür. Artık devlet, yalnız iktisadi varlıkların ve milli sınırların bekçisi olmaktan çıkmış, tüm vatandaşların iktisadi ve sosyal güvenliklerini sağlamaya çalışan iktisadi ve sosyal hayata toplum yararı yönünden müdahale eden canlı bir varlık haline gelmiştir.

Ülkede, sosyal sınıflar arasında denge ve barış sağlamaya çalışan devlet refahı artırmak ve yaygınlaştırmak için sosyal ve iktisadi tedbirler almakla görevli sayılmaktadır. İşte sosyal adalet politikası, devletin bu çağdaş bir politika olarak ortaya çıkmıştır. Bu yeni görüşle, adil, güçlü ve sürekli bir düzen sağlamak olanağı sağlanmış ve klâsik hürriyetler teminat altına alınmıştır.

SOSYAL ADALETİN ŞARTLARI :

Sosyal adalet bir politika olarak benimsendikten sonra, bu politikanın zorunlu kıldığı şartlara uymak elbetteki zorunludur. Sosyal adalet politikası iktisadi kalkınmayı sürdürürken, emek ve sermaye arasında olumlu bir işbirliği yaratmaya ve çalışan herkesin millî gelirden adil bir pay almasını sağlamaya öncelik verir.

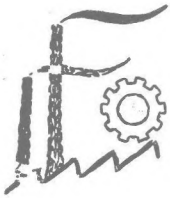
Bu amacın tahakkuku herşeyden önce çalışan nüfusa iş temin etmekle olur. Çalışan nüfusa iş temin etmek, tüm vatandaşları ekonomik ve sosyal hayatın gelişmesiyle ortaya çıkan risklere karşı güvenlik müesseseleri ile teminat altına almak, adil bir ücret politikası izlemek, vergilemede gelir dağılımındaki adaletsizlikleri gidermeyi ön plâna almak, eğitim ve teşebbüs alanında fırsat eşitliği sağlamak yatırımların dağılımında bölgesel farkları değerlendirmek, sosyal a-

dalet düzeninin sağlanmasında uyulması zorunlu şartlar olarak kabul edilmelidir.

Biz sosyal adaletin, toplumu ileri hedeflere, tüm vatandaşlarımızı mutluluğa ve refaha ulaştırmada, demokratik dü-

zeni ve hürriyetleri teminat altına almadaki en etkili bir politika olarak benimsiyor ve ülkemizin ekonomik gelişmesini başarı ile sürdürmesi yönünden ilkelerine titizlikle uyulmasını şart görüyoruz.

— 0 —

Bilinmiyen bir memleket Habeşistan

Derleyen: Osman ACAR

Afrikanın en orijinal memleketi olan Habeşistan Tropik bölgede olmasına rağmen İsviçre gibi dağlık olması dolayısıyla müstesna bir iklime sahiptir.

2 sene Adis Ababa'da Ticaret ateşeliğimizi yapmış olan İbrahim Semercioğlu, şimdiye kadar hiç temasımız olmayan bu ülkeyi dostlarımız arasına katmış ve idarecilerinin Türkiye'yi ziyaretini sağlamıştır.

Aşağıdaki yazı İbrahim Semercioğlu'nun tetkiklerinden bir özettir.

Yüzölçümü : 1.222.000 km² Arazi çok arızalı olup ortalama yükseklik 1600 ilâ 2400 m. dir.

Nüfus : 23 Milyondur ve 2 Milyonu Şehirde yaşar.

Şehirler :

Addis Ababa	448.000
Asmara	140.000
Dire Dawa	50.000
Gondar	32.000
Nazareth	28.000
Djinnma	30.000

Din : Ahalinin % 55 Müslüman % 45 Hristiyanıdır.

İklim : Adis Ababa'da azami ve asgari sıcaklık ortalaması (—8) ile (24°) dir ortalama Rutubet % 62 dir. Yağmurlar Haziran ortasında başlar Eylül ayında biter. Kış çabuk geçer.

Ekonomi : Habeşistan bir ziraat memleketidir. Nüfusun % 90 nı çiftçidir. Millî gelirin % 60 Tarım ürünleridir. Toprak zengin Tabiat ve iklim şartları çeşitli tarım ürünlerinin yetiştirilmesini

sağlar niteliktedir. Fakat toprağın ufak bir kısmı işletilmektedir. Toprak Kilise ile toprak ağalarının elindedir. Tarım iptidai usullerle yapılmaktadır verim düşüktür.

Balısca İstihsal : 1 — Kahve (ihracatın % 60 şı) nüfusun 1/4 nün geçimini sağlar ve memleket ekonomisini ayakta tutar.

2 — Yağlı tohumlar senede 420.000 ton ihracat Metaidir.

3 — **Bakliyat :** Fasulya, bezelya, nohut, bakla, mercimek yet şir. (560.000 ton sene)

4 — **Hububat :** Buğday, darı 4.900.000 ton.

5 — **Çay :** yetişmektedir. Ayrıca 3 cins tütün istihsalı vardır. (Virginia Burl-ey Şark Tütünü)

6 — **Baharat :** Zencefil, kişniş, kimyon, safran, tarçın, buhur, Arap zamkı sinameki, Kına (ihraç metaidir)

7 — **Taze Sebze ve Meyveler :** İhraç metaidir. Çok çeşitli olup ananas dahi yetişmektedir.

8 — **Bitkisel elyaflar :** Keten, sizal, Pamuk - Sansevira

Hayvancılık : Sığır, koyun, keçi, at, kümes hayvanları, deve domuz mevcuttur. En büyük ihracat metalarından biridir. Misk, Balmumu, yılan, timsah derileri dahi ihraç edilir. Et ve balık unu istihsal edilmektedir.

Balıkçılık : % 70 Bulgar ve % 30 Ha-beş sermayesiyle büyük bir şirket kurulmuştur.

Ormancılık : Çok zengin fakat işlet-

me zayıftır. Tropikal ağaçlardan zengindir çam ve okalıptüs zengindir.

Madencilik : Plâtin, Altın, Demir, Manganez, Bakır ve tuz madenleri işletilmektedir.

Sanayi : Et, Balık, konserveleri, Domates ve Sebze konserveleri, Makarna sabun ve kozmetik, Çimento ve mamulleri, Alkollü ve Alkolsüz içkiler, Tekstil ve Pamuk ipliği, Kibrit, Alüminyum, ev eşyaları Ayakkabı, Düğme, Çuval, Kağıt, Tuğlave Kiremit, Çivi ve lektrod Çelik Saç, Kontrplak, Cam ve Şişe.

Plâstik Mamuller : İnşaat demiri ve ayakkabı istihsalı vardır. Gıda, Mensucat, Deri ve Ayakkabı, Çimento, Hafif metal ve Demir Sanayii ileridedir.

Hollandalılar 2 şeker fabrikası kurmuş durumdadırlar 30.000 ton sene)

Japonlar Sentetik Teks'til fabrikası kurmuş durumdadırlar. Yeni Teks'til fabrikası kurulmaktadır.

Amerikalılar ve Almanlar Çimento fabrikaları kurmuşlardır. Hintliler seramik fabrikası kurmaktadır. Boya fabrikası kurulmaktadır. Senede 12.000 ton sade ve 6.000 ton karbon bisülfid imalatı vardır. 20.000 ton sülfirik asit imâl edilmektedir.

Diğer bir Amerikan firması kağıt fabrikası kurmaktadır. Rusya yeni bir petrol rafinerisi kurmuştur. Elektrik istihsalı 180.000.000 Kw. dır ve 600.000.000 ne akmaktadır.

Ulaştırma Deniz trafiği, deniz yolu ve jet uçaklar hava nakliyatı mevcuttur.

HABEŞ SANAYİYİ

1965 yılında, Habeşistan sanayinin son durumu şöyle bir manzara arz etmektedir; Tesbit edilebilen sermaye toplamı 244.000.000 Habeş dolarıdır. Bunun 97.000.000 gıda sanayine, 18.000.000 alkol-lü ve alkolsüz içki sanayiine, 3.000.000 tütün sanayiine, 64.000.000 mensucat sanayiine, 10.000.000 deri ve ayakkabı sanayiine, 4.000.000 kereste sanayiine, 19.000.000 kimya sanayiine, 7.000.000 demir, metal ve elektrik malzemesi sanayiine, (1 Habeş doları 3,6 TL. dı) ait bulunmaktadır.

1954 yılına nazaran 1965 te, istihsal kollarında kıymet olarak en çok artış gıda sanayinde (% 16,3), deri ve ayakkabı sanayinde (% 4,7), metal olmayan inşaat malzemesinde (% 4,5), sigara sanayinde (% 2,7), kimya sanayinde (% 3), demir, metal ve elektrik malzemesi sanayinde (% 2,3) olmuştur.

Habeşistan 1965 yılında 17.229.000 Habeş dolarlık sınaî mamûl ihraç etmiştir. Bunun 16.502.000 Habeş dolarlık kısmı gıda sanayii mamûlleridir. Diğerleri de içki, tütün mamûlleri, tekstil, deri ve ayakkabı, oyun mamûlleri, demir olmayan inşaat malzemesi, kimya maddeleri; demir, metal ve elektrik malzemesi; diğer mamûllerdir.

Habeşistanın bu ihracatı arızidir. Zira istihsal içi istihlâke kâfi gelmemektedir. Şeker ithalatı durdurulmuş, tekstil ile ayakkabı ne mamûl deriden ithal; a-nında yüksek vergiler alınarak yerli sanayiinin korunmasına çalışılmaktadır.

a) Gıda Maddeleri Sanayii :

Gıda maddeleri sanayii içinde tuz (205.310) ton, şehir (69.300 ton), un (35. 406 ton), yağlı tohum küspeleri

(14.800 ton), yenebilen yağlar (7.460 ton), taze, dondurulmuş et ve konserveleri ((10. 543 ton), makarna (.863 ton), süt (5.712.000 litre) gösterilmiştir. Et konservesi fabrikalarının yıllık ton stihsal-leri 4.000 metrik tondur. İstihsal edilen etler sığır, koyun, domuz ve diğerleri olup muhtelif memleketlere ihraç edilebilir.

Bulgarlar, Massawa civarında iki mezbaha kurmuşlar ve buralarda kesilen etleri küçük tonajda frigorifik gemilerle bulgaristana sevk etmektedir. Bulgaristan kendi memleketinde yetişen hayvanların etlerini Batı Almanya ve diğer Avrupa ülkelerine ihraç etmekte ve buna mukabil Habeşistan'dan getirdiği etleri memleket-te istihlâk etmektedir.

İsraililer tarafından Massawa civa-rında kurulmuş modern mezbahalar mevcuttur. İsrail firması soğutulmuş et ve istihsal ettiği et unlarını ihraç etmektedir. Bütün Habeşistanda kesimi yapılan hayvanlardan elde edilen etin 380.000 ton olduğu söylenmektedir.

Asmara İllerinde domates konservesi, domates suyu ve püresi, domates salçası, sebze konserveleri imâl eden fabrikalar mevcuttur. Asmara'daki ayrıca meyve konservesi de imâl eder.

b) İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİİ :

İçki sanayinde en yüksek istihsal sırasıyla tatlı içkiler (66.000 Hektolitire), maden suları (60.000 Hektolitire), şaraplar (35. 297 hektolitire), bira (17.395 hektolitire), saf ve karışık alkol (5.600 hektolitire) konyak (4.805 hektolitire) kaydetmiştir.

Habeşistan Tekel İdaresinin biri Addis Ababa'da diğeri Asmara'da olmak ü-

zere iki sigara fabrikası mevcuttur.

c) TEKSTİL SANAYİİ :

Tekstil Sanayii içinde sırasıyla en yüksek istihsalı pamuk ipliği (13.577 ton), pamuklu mensucat (40 milyon metre), çuval için çuvallık bez (3,8 milyon adet), pamuklu battaniyeler (328.671 adet), havlu (165.000 adet) yünlü battaniyeler (40.000 adet), çorap (80.850 düzine) yünlü örülmüş giyim eşyası (315.000 adet) göstermiştir. İç çamaşırı 7000 adet - Şemsiye 4500 Düzine.

Yeni bir fabrika 60 bin battaniye ve yılda 50.000 metre kare halı imâl edecek şekilde teçhiz edilmiştir. Battaniye istihsal miktarı daha da artabilecektir. Bu istihsal miktarı Habeşistanın battaniye ihtiyacının yedide biridir.

Habeşistan, yerli tekstil sanayini korumak ve teşvik etmek gayesiyle bazı pamuklu mensucat cinslerinin ithalatından alınan gümrük resimlerini % 120 ye kadar yükselmiştir. Bununla beraber mahalli istihsal ihtiyacı karşılayamamaktadır.

ç) DERİ VE AYAKKABI SANAYİİ :

Deri ve ayakkabı sanayii içinde en yüksek istihsalı sırasıyla kösele ve kayış derileri (512 ton), ayakkabı üstü için deriler ve astar derileri (2.340.000 fest kare), deriden çizme ve ayakkabı (567.828 çift), plâstik ayakkabı (316.225 çift) kaydetmiştir. Asmara'dakilerde yabancı hayvan kürkleri, timsah ve yılan derileri de tabaklanıp işlenmektedir. Çekoslavakların yaptıkları Rubber and Canvas Shos Company Fabrikası işletmeye açılmıştır. Bu fabrika yılda 1,3 milyon çift kauçuk ve boz ayakkabı imâl edecek ve 200 işçi çalıştıracaktır.

d) AĞAÇ SANAYİİ :

1965 te 15.000 metre küp kereste, 1.752 metreküp kontraplâk istihsal edilmiştir. Kaffa ve İllubabor Wood Industry Share Company 1 milyon Habeş dolarlık sermaye ile teşekkül etmiştir. Fabrikasının Dimmü şehrinde kurulması kararlaştırılmıştır. Fabrika yılda 4.000 metre küp kontraplâk ve 2.000 metre kare siyah tah-ta imâl edecektir.

e) METAL OLMAYAN İNŞAAT MALZEMESİ :

Metal olmayan inşaat malzemeleri sanayii içinde en yüksek istihsalı sırasıyla çimento (72.899 ton), tuğla (20.678.000 adet), mozaik (55.000 metre kare), çimentodan mamûl yer döşemeleri (37.866 metre kare) dir. Red Seâ Cement Corporation habeş firması için kurulmuştur. Fabrikasının kapasitesi 180.000 ton olup bunun 40.000 tonu ihraç edilebilecektir.

Shca Brick and Ceramical Products Share Company hintli ve Habeşler tarafından kurulmasına yakında başlanacaktır. Sermayesi 80 bin Amerikan doları olup tuğla, kırmızı kiremit, döşemelik tuğlalar ve borular imâl edecektir.

f) KİMYA SANAYİİ :

Kimya sanayii içinde en yüksek istihsalı kelsiyum sülfat (3.000 ton) çamaşır makinası sabunu (2.508 ton), kemik unu (350 ton), oksijen (93.500 metre küp), cam ve şişe (7.168.000 adet), plâstik şişeler (15.720.000 adet), tükenmez kalem uçları (40.000 adet), plâstik kaplar (300.000) tutmaktadır.

Asmara'da modern tipte cam imâl eden makinalar ilâ teçhiz edilmiş ve gün-

lük kapasitesi 24 metrik ton olan bir cam fabrikası faaliyete geçmiştir. Addis Ababa civarında National Chemical Industry adı altında bir şirket boya imâl edecek bir fabrikanın inşaatına başlamıştır. Yıllık olarak takriben 2.500 metrik ton çamaşır sabunu ve 2 ton tuvalet sabunu imâl edilir.

Parson and Whittemore Amerikan firmasının Addis Ababa civarında inşa edeceği kâğıt hamuru ve kâğıt fabrikasının Assab'ta Sovyet Rusya kredisi ile kurulan Petrol Rafinerisi büyük işletmedir. Rafineri yılda 500.000 ton ham petrol işleyecektir.

g) DEMİR — METAL VE ELEKT. RİK MALZEMESİ SANAYİİ :

Demir, metal ve elektrik malzemesi sanayii içinde en yüksek istihsalı sırasıyla yuvarlak demir çubukları (5.538 ton), Çivi (2.123 ton), sac (1.400 ton), metal kapı ve pencereleri (1.000 ton), akümülatör (99 ton), işlenmiş demir (580 ton), vermiştir. Eritre'de bir firma galvanizli ve siyah çelik sac imalatı yapan bir fabrika kurmuş Addis Ababa civarında kurulan ve inşaat malzemesi için demir çubuk istihsal eden Fabrikanın günlük 10 saatlik kapasitesi 25 ton külçe demir ve 30 ton demir çubuktur. Fabrika yılda 10.000 ton dökme ve 18.000 ton ondüleli demir istihsal edecektir. Assab'da faaliyete geçen galvanizli sac fabrikası yılda 12.000 metre kare galvanizli sac istihsal edecektir.

a) DENİZ ULAŞTIRMASI :

Habeşistanın iki büyük limanı Massawa ve Assab limanlarıdır. Fakat ihrac ve ithal mallarının önemli bir kısmı Fransız Somalisinin merkezi olan Cibuti li-

manından gemilere yükletilip boşaltılmaktadır. Milletlerarası deniz trafiği üzerinde bulunan Cibuti limanı muhtelif bandıralı gemilerin uğrak yeridir. Massawa limanı, Asmara şehri vasıtasıyla bir asfalt kara yoluyla Addis Ababa'ya bağlı Addis Ababa - Massawa karayolu mesafesi 1,166 Km. dir Addis Ababa ve Habeşistanın diğer bölgeleri dış ticaretlerini Assab ve Fransız Somalisindeki Cibuti limanları kanalıyla yapmaktadır. Assab Addis Ababa arasında 861 Km. lik bir asfalt yol vardır. Addis Ababa Cibuti arasında her türlü nakliyatın yapıldığı bir trenyolu hattı mevcuttur. Yük gemileri ise 6.000 tonluk Queen of Sheba, 6.000 tonluk Judah, 3.410 tonluk Eritra, 2.200 tonluk Harar adlı gemilerdir. «Red Sea Development Corporation» firmasının işlettiği ve Masawa limanına kayıtlı olup Massawa limanı ile Beyrut, Burgaz Varna ve Köstence limanları arasında seferler yapan m/v. «Gondar» m/v «Axum» adlı iki figorifik gemi mevcuttur. Bu gemiler Habeşistana dönüşlerinde kâfi derecede mal bulamadıklarından hemen hemen boş gelmektedir. Bu gemiler, Beyrut ve Habeşistan için az miktarlarda beyaz peynir, tereyağ ve frigorifik gemi ile nakli icap eden bazı malları taşımaktadır. Bulgarlar, mallarını karayolu ile Yugoslavyanın Adriyatik denizindeki Rieka limanına gönderip Yugoslav gemileriyle Habeşistana nakletmektedir.3 Yugoslav gemisi bu hatta çalışmakta ve gemiler Rieka Yugoslav limanından kalkarak Pire, Beyrut, Port Sudan, Massawa, Assab, Cibuti limanlarına uğramaktadır. Milletlerarası deniz trafiği hattı üzerinde yer alan Cibuti, Assab ve Massawa limanları ile direkt irtibatı bulunan memleketlerin yeni İtalya, Birleşik Amerika, Japonya, Kızıl Çin, Batı Almanya, Fransa Hindistan, Belçika, Hollanda, İngiltere, İsveç ve Norveç, Hong Kong, gibi ülkelerin Habeşistanla ticaretlerinde büyük gelişmeler olmuştur.

Süveyş kanalının kapanması deniz yolu trafiğini çok etkilemiştir.

ler Habeşistana kredi vermektedirler.

b) HABEŞ HAVAYOLLARI :

Habeş Havayollarından başka Alita - lia, Sudan Havayolları, Birleşik Arap Cumhuriyeti Havayolları, Yemen Havayolları, Cibuti Havayolları ve Middle East (Lübnan) Havayollarına ait uçaklar da Habeşistana seferler yapmaktadır.

a) TEKNİK YARDIM VE TEKNİK İŞBİRLİĞİ :

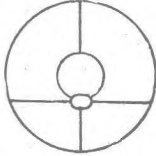
Yugoslavlar, Fransızlar Hollandalılar, sveçliler, İtalyanlar Habeşistandaki muhtelif ihaleleri kazanmak suretiyle inşaatları teknisiyenleri vasıtasıyla yapmakta ve büyük mikyasta sınaî mamûllerini bu inşaatlarda kullanmaktadır. Fransa, Rusya, Yugoslavya, Birleşik Amerika, Bulgaristan, Batı Almanya gibi bazı memleket-

b) HABEŞİSTANIN ALDIGI DIŞ YARDIMLAR :

Bahar Dar yağ fabrikası ve margarin Fabrikası, 1,2 milyon Amerikan doları Ambo şehrindeki cam işletmesi, 1,4 milyon Amerikan doları Bebre Berhan yün fabrikasının Ambo maden suyu projesi Bulgar Hükûmeti, küçük ve vasat balık endüstrisi tesisi, tarımsal, inşaat malzemesi ve tıbbi müstahzarat endüstrilerinin kurulması için yıllık 2 ½ faizli 5 milyon Amerikan dolarlık krediyi Habeşistana vermeyi kabul etmiştir.

TEDİYE MUVAZENESİ :

1965 yılında, Habeşistanın dış tediye-ler pozisyonu çok memnuniyet verici olmuştur. 25 milyon Habeş dolarlık fazlalık göstermiştir.

Kağıt Sanayii ve Seka

Yüksel GÜNGÖR

Tarihçe :

Günlük yaşantımızın büyük bir kısmında türlü şekillerde karşılaştığımız kâğıt, nebati elyafın ince bir yaprak haline gelmesiyle elde edilmektedir.

İlk insanlar kâğıt ihtiyaçlarını taş, kemik, hayvan derisi ve pişmiş toprak gibi maddelerin düz satırlarını kullanarak gidermekteydiler. Kâğıda benzeyen yazı sayfaları ise milâttan 4000 yıl kadar evvel «Cyperus papyrus» denilen kâğıt şeklindeki bir bitkiden Mısır'lılar tarafından yapılmıştı. Bugünkü manâda ilk kâğıt ise milâttan 105 yıl sonra Çin'de yapılmıştır. Yine Semerkant'da ipek kozasından bir çeşit kâğıt yapan imalâthaneler de açılmıştı.

Kâğıtçılık san'atı 8 nci yüzyılda Arap ülkelerine ve oradan Kuzey Afrika yoluyla Endülü's'e geçmiş ve 13 ncü yüzyılda İspanyol'lar Avrupa'da kâğıt yapımını ilk öğrenen millet olmuştur. İtalya ise bu san'atı uzun yıllar bünyesinde gizlemiş, daha sonra kâğıtçılık Orta Avrupa'ya yayılmış ve zamanla Fransa, Almanya, İngiltere ve Hollanda'ya geçmiş ve 17 nci

asırda Hollanda'dan yeni bir hamur hazırlama makinası (Hollender) icad edilmiştir.

Artan kâğıt sarfiyatı karşısında o güne kadar tatbik edilen paçavradan kâğıt yapımına ilâveten 1801 de samandan, 1828 de odundan sellüloz elde edilmesi ve 1847 de mihaniki odun hamuru imali başlamıştır. İlk kâğıt makinası ise Fransa'da Louis Robert tarafından 1798 de yapılmıştır.

Bugün ise sür'atle artan sellüloz ihtiyacının karşılanabilmesi için Güney Afrika'da, Yeni Zelanda'da ve Güney Amerika'da insan eliyle yapılmış plântasyonların artırılmasına çalışılmaktadır.

Memleketimizde ise 1453 yılında Kâğıthane civarında bir kâğıt değirmeni bulunmaktaydı. Sonraları Bursa'da; 18 nci yüzyılda Yalova'da; 19 ncü yüzyılda Hünkâr İskeleyi'nde ve İzmir'de muhtelif imalâthaneler açılmışsada çeşitli sebeblerle faaliyetlerini kısa zamanda durdurmuşlardır. 1887 de Serkarin Osman Bey tarafından İngilizlerle müştereken Hamidiye Kâğıt Fabrikası adı altında

bir fabrika kurulmuş ancak malî müş-
küllerle işletilemiyerek ve daha sonra da
harp dolayısıyla dağılmıştır.

Bizde hakik anlamda ilk kâğıt fab-
rikası Birinci Beş yıllık Sanayi Plânı ge-
reğince 1934 yılında İzmit'te kurulması-
na başlanan ve 6 Kasım 1936 da işletme-
ye açılan Sümerbank Kâğıt ve Karton
Fabrikası'dır. Bunu 1944 yılında II. Kâğıt
Fabrikası, Selüloz Fabrikası, Klor Alka-
li Fabrikası; 1954 de III. Kâğıt Fabrikası;
1960 da IV. Kâğıt Fabrikası; 1963 de V.
Kâğıt Fabrikası takip etmiş ve 1968 de bir
sigara kâğıdı ilâve edilmiştir.

1955 yılına kadar Sümerbank'a bağlı
olan bu tesisler 6560 sayılı kanunla «Tür-
kiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşlet-
mesi Genel Müdürlüğü» (SEKA) adı altın-
da bir İktisadî Devlet Teşekkülü haline
getirilmiştir.

İzmit'te kurularak gelişen kâğıt sa-
nayii 1966 yılından itibaren yurdun muh-
telif bölgelerine dağılmaya başlamıştır.
Seka tarafından yapılmakta olan Çaycu-
ma'da (Zonguldak) Kraft Selülozu, Kraft
Kâğıdı ve Yarı Kimyevi Selüloz Tesisi;
1969 da; Aksu'da (Giresun) Mihaniki O-
dun Hamuru ve Gazete Kâğıdı Tesisi 1970

de ve Dalaman'da (Muğla) Sülfat ve
Vizkoz Selülozu, Yazı-Tabı Kâğıdı ve
Karton tesiside 1970 yılında faaliyete ge-
cecektir.

Üretim :

Yıllık kâğıt ve karton üretimi kapas-
tesi 1936 yılında 10.000 tonu bile bulmaz-
ken 30 yılda bu rakam 115.000 tona yak-
laşmıştır. 1968 yılı üretimin ise 123.000
ton ilduğu söylenmektedir.

Yıllar	Net Üretim (ton)
1937	9780
1940	9485
1945	14413
1950	18195
1955	45082
1960	55715
1961	63366
1962	81686
1963	94403
1964	93552
1965	97946
1966	106182
1967	108627

Bugünkü üretimi ile Seka memleket
kâğıt ihtiyacının % 50.8 ini karşılamakta-
dır.

Yıllar	Sarfıyat	Üretim	Satış Miktarı
1965	248.936.400	97.946	121.025
1966	275.125.800	106.182	141.843
1967	323.699.700	108.627	166.248

Üretimi 1965 yılında 100 kabul eder-
sek bu oran 1966 da 107 yi, 1967 de de
110'u bulmakta olup, aynı yıllarda Seka'-
nın satışları 1966 da 117'ye 1967'de 137'ye
ulaşmıştır. Bu da tüketim oranının, üre-
tim oranının çok üstünde olduğunu gös-
termektedir.

Tüketim ve Talep :

Yurdumuzda kâğıt tüketimi her ge-
çen yıl artmakta, talepte tüketime oran-
la daha da hızlı yükselmektedir.

1964 yılında şahıs başına tüketim 4.4
kg. iken 1965 de 4.2 kg. 1966 da 5.4 ve 1967
de 7.16 kg. olmuştur. Ortak Pazar dev-
letlerinde şahıs başına tüketim şöyledir:

Batı Almanya	97,9	kg/şahıs
Belçika	83,19	»
Fransa	80,—	»
İtalya	54,6	»
Yunanistan	22,2	»
Türkiye	7,16	»
Komşu Ülkelerde ise :		
Bulgaristan	30,1	kg/şahıs
Rusya	23,6	»
Yunanistan	22,2	»
Türkiye	7,16	»
Irak	5,6	»
İran	4,4	»
Suriye	4,2	»
Pakistan	1,2	»

ve yarı kimyevi selüloz 30.000 ton/yıl kapasiteli olacaktır.

Dalaman tesisleri 190.000.000 Tl. döviz tasarrufu sağlayacak ve sülfat selülozu 70.000 ton/yıl, viskoz selülozu 15.000 ton/yıl, yazı-tabı kâğıdı 35.000 ton/yıl ve çeşitli kartonlar 40.000 ton/yıl kapasiteli olacaktır.

Aksu tesisleri ise 100.000.000 Tl. döviz tasarrufu sağlayacak ve mihaniki odun hamuru 65.000 ton/yıl, gazete kâğıdı 82.500 ton/yıl kapasiteli olacaktır.

II ncı Beş Yıllık Plân döneminde :

Tüketimin yurdumuzda her yıl arttığını ve ona oranla talebinde yükseldiğini söylemiştik. Yurdumuzun gelecekte kâğıt talebi tahminleri ise şöyle hesaplanmıştır.

Artan yurt içi kâğıt talebinin yine yurt içi imkânlarla karşılanması hedefine ulaşmak için I. Beş Yıllık Kalkınma Plânı'nda ele alınan projeler yeniden gözden geçirilerek bunların kapasiteleri optimal

Yıllar	Toplam Talep (ton)	Şahıs Başına Tüketim (kg)
1969	319.827	9,31
1970	362.173	10,29
1971	409.616	11,36
1972	464.463	12,57
1973	523.500	13,83
1974	590.100	15,21
1975	665.1000	16,74
1976	748.800	18,39
1977	845.100	20,26
1978	952.000	22,27
1979	1.060.000	24,20
1980	1.179.400	26,28

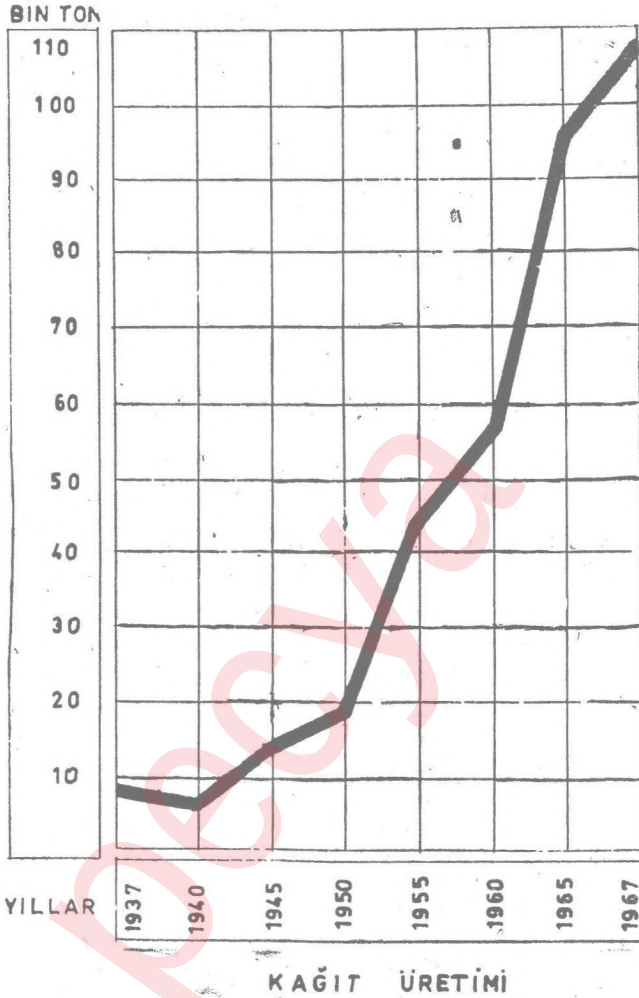
Yukarıda belirtilen ve hızla artan bu taleplerin karşılanması için 3 büyük proje tahakkuk safhasına girmiştir.

Daha öncede belirtildiği gibi bunlar İzmit dışında kurulmaya başlanan tesislerdir.

Bunlardan Çaycuma tesisleri 107.000.000 Tl. döviz tasarrufu sağlayacak ve kraft 60.000 ton/yıl, kraft kâğıdı 60.000 ton/yıl

seviyeye çıkarılmış ve ayrıca yeni projeler üzerinde de çalışmalar başlamıştır. Bu yeni projeler Şunlardır:

- 1 — Kraft Selülozu Kraft Torba Kâğıdı Projesi
Yeri : Antalya
Kapasite : Kraft selülozu: 100.000 ton/yıl
Kraft Kâğıdı : 90.000 ton/yıl

Tutarı 565.380.000 TL. (218.517.000 Dış)

2 — Saman-Selülozu ve yazı - tabı kâğıdı projesi

Yeri : Orta ve Güney Anadolu

Kapasite : Beyaz saman selülozu : 45.000 ton/yıl

Yazı - tabı kâğıdı : 45.000 ton/yıl

Tutarı: 450.263.000 TL. (161.841.000 Dış)

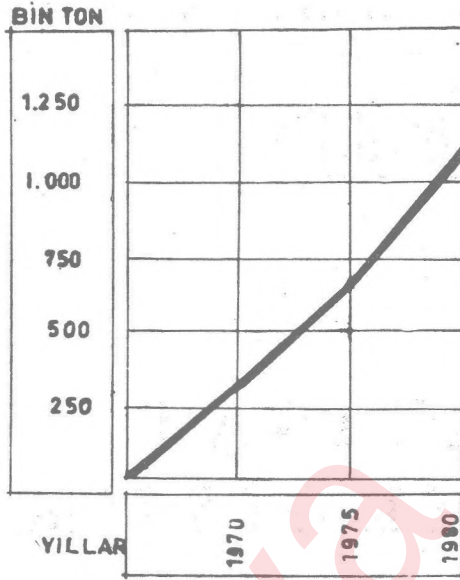
3 — Beyaz Sülfat Selülozu

Yeri : Marmara Bölgesi

Kapasite : 75.00 ton/yıl

Tutarı: 350.000.000 TL. (150.000.000 Dış)

4 — Mihaniki Odun Hamuru ve Gaze-

GELECEKTE KAĞIT TALEBİ

te Kâğıdı Projesi

Yeri : Doğu Karadeniz Bölgesi

Kapasite : Mihaniki Odun hamuru : 80.000 ton/yıl

Gazete Kâğıdı : 100.000 ton/yıl

Tutarı: 450.000.000 TL. (180.000.000 Dış)

Ayrıca II. Beş Yıllık Kalkınma Plânı'nın 1969 Yılı Programına göre aşağıdaki tedbirler yer almaktadır:

a. Kâğıt sanayiinde kullanılan ham ve yardımcı hammadde ve malzeme stoklarının asgari seviyesini tesbit amacıyla

Seka Genel Müdürlüğü tarafından bir çalışma yapılacaktır.

b. Seka İzmit tesislerinde mevcut fazla işgücünün yeni tesislere kaydırılması üzerinde önemle durulacaktır.

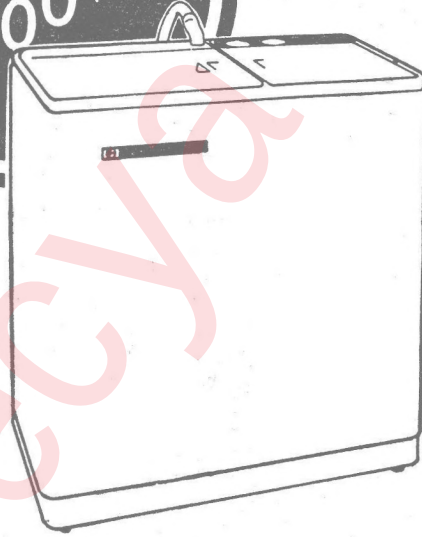
c. Seka İzmit tesislerindeki makine arkası üretim ile ambar teslimi arasındaki farkın azaltılması için gerekli tedbirler alınacaktır.»

1973 yılında 337.500 tonu bulacak olan Seka'nın kâğıt ve karton üretim kapasitesi yeni projelerinde tahakkuku ile 572.500 tona ulaşacaktır.

Sayın İktisatlılar

**İ K T İ S A T
D E R G İ S İ 'ne**

**Abone Olunuz
Yazı Veriniz
ve
Her Hususta
ilginizi bekliyoruz**

1407 M

DÜNYADA EN ÇOK SATILAN ÇAMAŞIR MAKİNESİ

Mataş Ticaret A.Ş. Halaskârgazi Cad. 133
Pangaltı - İstanbul Tel: 47 44 30

KAVEL

● PLASTİK İZOLELİ ELEKTRİK İLETKENLERİ

● YERALTI KABLOLARI

(Yüksek ve alçak gerilim 240 mm² ye kadar)

● EMAYE BOBİN TELLERİ

(0.10 mm ϕ - 3 mm ϕ)

● SUNİ DERİ ve YER MUŞAMBALARI

KAVEL KABLO ve ELEKTRİK MALZEMESİ A. Ş.

İSTİNYE - İSTANBUL

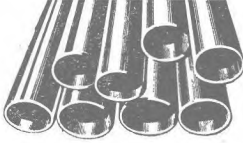
Telefon : 63 34 00 - 63 34 01

Telegrof : KAVELKABLO-İstanbul

Yeraltı Kablosu MK - MKB'A'ya
nazaran üstün özellikleri
haiz olan
YV (NYV) YVMV (NYCV)
YVSV (NYFY) YVMHV (NYCFY)
Kablolarında ve her tip ilet-
kenlerde KAVEL markası
standartlara uygunluğun
ifadesi ve üstün kalitenin
sembolidir.

1969 yılında da

Boru, Profil ve Soğuk çekme Bant
tesislerimizde imal edilen yüzden fazla
çeşitle resmi ve hususi sektörün
hizmetindeyiz.

SANAYİ BORULARI
DKP (Soğuk çekilmiş
banttan mamul)

EBADI mm.

13X1	40X1.50
16X1	42X1.20
17X2	42X1.50
19X1	45X1.20
21X1	45X1.50
25X1	48X1.50
25X1.2	51X1.50
25X1.50	51X2
25X2	60X1.5
32X1	60X2
32X1.20	63X2
32X1.50	76X1.50
35X1.20	76X2
35X1.50	89X1.50
38X1.20	89X2
38X1.50	114X2
40X1.20	

SİYAH BORULAR

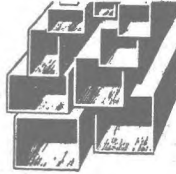
EBADI mm.

17X2.25	49X3.2
21X2.6	60X3.6
27X2.6	76X3.6
33.5X3.2	89X4
42X3.2	114X4.5

**SİPARİŞ ÜZERİNE İMAL
EDİLEN BORULAR**

EBADI mm.

120X1.5 mm. ilâ 5 mm.	
139X1.5 »	»
152X1.5 »	»
168X1.5 »	»
194X1.5 »	»

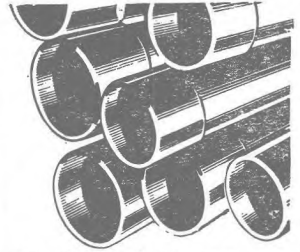
**PROFİL BORULAR
(DKP)**

EBADI mm.

10X10X1	20X40X1.50
10X20X1	30X30X1.20
15X15X1	30X30X1.50
10X30X1	25X40X1.50
15X25X1	32X32X1.20
20X20X1	32X32X1.50
20X30X1	40X40X2
20X30X1.2	30X50X2
25X25X1	40X60X2
25X25X1.20	50X50X2
20X40X1.2	

**KALIN PROFİL
BORULAR
(SİYAH)**

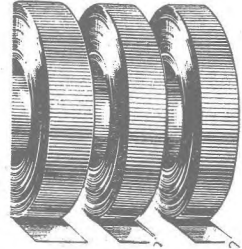
40X60X2.60 ilâ 4 mm.	
50X50X2.60 » 4 mm.	
60X60X2.60 » 4 mm.	
60X80X2.6 » 4 mm.	
100X100X2.6 » 4 mm.	

SU VE GAZ BORULARI

TSE 301 (ISO R65 orta, BS 1387 orta, 1957 ve
DIN 2440
NFE 29025 orta - 1959 normları mukabildir.)

Tanım	İnç	Yan	Diğ. Kütür (mm)	SE Kalınlığı (mm)	Dış Boru Ağırlığı (Kg/m)	İçerideki Boru Ağırlığı (Kg/m)
1/2"	15	21.3	2.65	1.220	1.230	
3/4"	20	26.9	2.65	1.580	1.590	
1"	25	33.7	3.25	2.440	2.460	
1 1/4"	32	42.4	3.25	3.140	3.170	
1 1/2"	40	48.3	3.25	3.610	3.650	
2"	50	60.3	3.65	5.100	5.170	
2 1/2"	65	76.1	3.65	6.510	6.630	
3"	80	88.9	4.05	8.470	8.640	
4"	100	114.3	4.50	12.100	12.400	

BANTLAR

Kalınlıklar

0.30	1.00
0.40	1.20
0.50	1.50
0.60	1.75
0.70	2.00
0.80	
0.90	

Genişlik: 8 mm. den 400 mm. ye kadar

BORU SANAYİİ

ANONİM ŞİRKETİ - İSTANBUL

SERMAYE VE İHTİYATLAR: 30.000.000.- TL.

YATIRIMLARIN TUTARI : 37.000.000.- TL.

(1968 sonunda)

Tophane, Salıpazarı Han Kat 8 İSTANBUL

Tel: 49 00 02 - 49 00 03

YENİLİK BASIMEVİ

Cağaloğlu Yokuşu, Cemal Nadir Sokağı
Büyük Mîlâs Hanı No. 45 - 46 - 47 - 48
Telefon : 27 11 53 - 22 56 41 İstanbul

DİZGİ BASKI CİLT

" Kartvizitten Gazeteye Kadar ..
bütün işlerinizde güvenle
başvuracağınız en yetkili müessese

ASABÎ...

...baş ağrılarına karşı

GRİPİN

GRİPİN, baş, diş, adale, sinir, lumbago ve romatizma ağrılarını teskin eder

GRİPİN, grip ve nezle başlangıcında birçok fenalıkları önler

GRİPİN, 4 saat ara ile günde 3 adet alınabilir

faydalıdır

İSTANBUL
GENEL ANA ÇOCUK SAĞLIĞI DERNEĞİ

1969

EŞYA PİYANGOSU

ÇEKİLİŞ 7 TEMMUZ 1969

4 Otomobil Anadol
6 Radyo Beko
6 Buzdolabı Arçelik

6 Fırın Junker Ruh
6 Elektrik Süpürgesi
6 Bisiklet

4 Mobilet
6 Çamaşır Makinesi
6 Dikiş Makinesi

10 TL. VEREREK ALACAĞINIZ BİR BİLET ANA ÇOCUK SAĞLIĞININ YAPILMAKTA OLAN YENİ BİNASINA BİR TAŞ KOYACAK, SİZEDE BU ŞEREFLİ HİZMET ŞANS GETİRECEKTİR.
HER YERDEN İSTEYİNİZ

Çift Orkestra - Eğlendirici Zengin
Programa Mukabil
En Mütevazı Fiyatlar..

RUJ e NUAR'da

FİKS MENÜ 30 - 35 TL.
Yemeksiz Konsomasyon 15 - 20 TL.

NOT : Küçük ve büyük salonlarında her türlü yemekli ve yemeksiz toplantılar en müsait şartlarla ve kaliteli olarak yapılır.
Tel. : 47 36 90

ALMAN TELEVIZYONLARI

Kızılay Atatürk Bulvarı
85/2-A Kalaç Ap. Kat 1

Şekerci Hacı Bekir
Üstünde

Tel : 17 94 96

Yenişehir - Ankara

her üstün başarı
mükâfatını
görür

ÇBS

ÇBS Plâstik Boyaları cazip pastel renkleri ve hiç bir zaman değişmeyen üstün kalitesi ile boya işle-
rinizde başarınızın anahtarı olacaktır.

ÇBS plâstik boyaları evinizde, büronuzda... hasılı
bulunduğunuz her yerde duvarlarınıza canlılık ru-
hunuza ferahlık verir.

DAHA İYİSİ YOKTUR

ÇAVUŞOĞLU BOYA SANAYİİ

Karaköy, Fermeneciler 56-58 İstanbul 49 67 10 (Dört Hat)

ARSLAN

tuğla

ATEŞ TUĞLASI
YAPI TUĞLASI

FABR.: Silahtar C. 148 Eyüp-Tel : 21 11 32 - MAĞ.: Tersane Cad. 67 Karaköy-Tel : 44 30 40

**Şiddetli
baş
ağrılarına
karşı**

**OPON
KULLANINIZ**

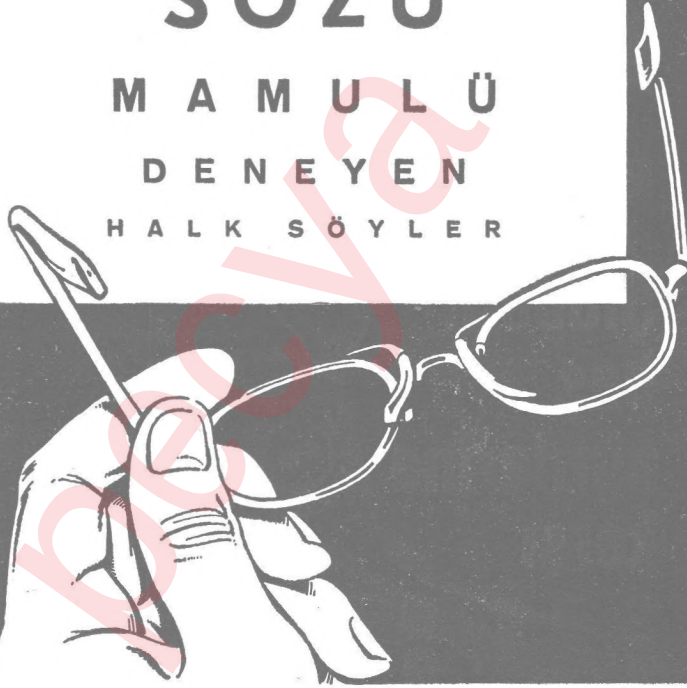
**OPON, baş, diş, adale, sinir, lumbago,
romatizma ağrılarını teskin eder**

**OPON, bayanların muayyen zaman-
lardaki sancılarında faydalıdır**

OPON günde 6 tablet alınabilir

S ON SÖZÜ

M A M U L Ü
D E N E Y E N
H A L K S Ö Y L E R

Arçelik, yüzbinlerce Türk yuvasında, yiyecek ve içecekleri soğutma ve muhafaza problemini en iyi şekilde halletmiştir. Arçelik'e gösterilen bu güven size de güven verecektir.

ARÇELİK

Hergün dünden ilerde

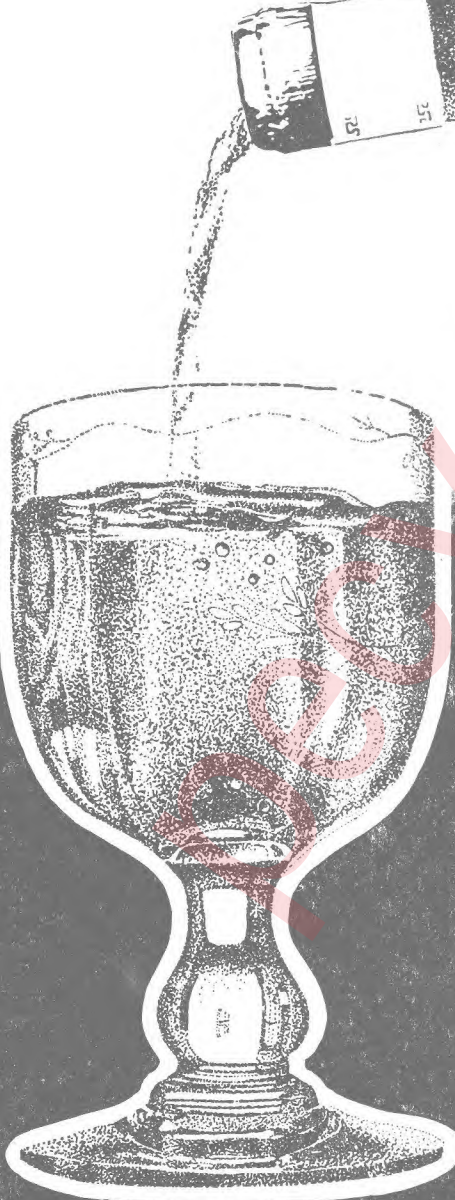
BUGÜNÜN
KÜÇÜKLERİ
YARININ
BÜYÜKLERİDİR.

ÇOCUKLARINIZI
TASARRUFA
ALİŞTİRİNİZ

T.C.ZİRAAT BANKASI

TEKEL

**ŞARAP
SANAYİİNDE**

S
ŞÖHRET

buzbağ
trakya
ürgüp
barbaros
narbağ